Voorjaarsbrief

ten behoeve van de Begroting 2022

van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig thuis Haaglanden

Vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 11 februari 2021

GR 2021/001

Inhoud

Inhoud 1
1. Inleiding 1
1.1 Doel van de Voorjaarsbrief 1
1.2 Nieuwe systematiek toeslag bedrijfsvoeringskosten 1
1.3 Indexering 1
1.4 Evaluatie Gemeenschappelijke Regeling en wijziging WGR 1
2. Ontwikkelingen en begrotingsuitgangspunten regionale GGD-taken 2
2.1. Introductie 2
2.2. Voorjaarsbrief 2021 2
2.3. Uitdagingen op het gebied van de publieke gezondheid 3
2.4. Financiële-/ bedrijfsmatige ontwikkelingen 11
2.5 Inschatting budgettaire consequenties 14
3. Ontwikkelingen en begrotingsuitgangspunten Veilig Thuis 20
3.1 Introductie 20
3.2 Inhoudelijke ontwikkelingen 21
3.3 Incidentele posten 25
3.4 Financiële en bedrijfsmatige ontwikkelingen 26
3.5 Bestedingscategorieën 28
3.6 Uitwerking bestedingscategorieën 28
3.7 Financiële uitwerking bestedingscategorieën 30
4. Algemene begrotingsuitgangspunten 32
4.1 Kaderbrief gemeenschappelijke regelingen Haaglanden 32
4.2 Overige algemene uitgangspunten 33
4.3 Nieuwe systematiek toeslag bedrijfsvoeringskosten 33
5. Indicatie financiële gevolgen voor gemeenten 35

1. Inleiding

1.1 Doel van de Voorjaarsbrief

Ter voorbereiding op het opstellen van de Programmabegroting Gemeenschappelijke Regeling GGD en Veilig Thuis Haaglanden 2022 wordt hierbij de Voorjaarsbrief aangeboden. In de brief worden de ontwikkelingen en uitgangspunten geschetst, die naar inzicht van de GGD en Veilig Thuis Haaglanden van belang zijn bij de voorbereiding van het opstellen van de begroting. Deze zijn vertaald naar globale financiële begrotingsuitgangspunten. Tevens geeft de brief inzicht in de budgettaire effecten met betrekking tot de meerjarenbegroting.

De Voorjaarsbrief geeft de raden van de deelnemende gemeenten actueel inzicht in de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen in de taken van de GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden (GR). In de brief legt het GR-bestuur kaderstellend uitgangspunten vast voor de vertaling naar de GR-begroting. De ontwikkelingen beïnvloeden op onderdelen ook het financieel perspectief van het lopende jaar. Naar aanleiding daarvan wordt tegelijk met de ontwerpbegroting 2022 een voorgenomen begrotingswijziging 2021 opgesteld binnen de kaders van deze Voorjaarsbrief.

1.2 Nieuwe systematiek toeslag bedrijfsvoeringskosten

In het AB van 15 oktober 2020 is door het GR-bestuur de nieuwe systematiek toeslag bedrijfsvoeringskosten (hierna nieuwe systematiek) vastgesteld. Met daarbij de afspraak dat er in 2022 een evaluatie met een lichte benchmark zal worden uitgevoerd op de nieuwe systematiek van doorbelasting van overheadskosten. Een nadere toelichting op de nieuwe systematiek is opgenomen in paragraaf 4.3 van deze voorjaarsbrief. De effecten van de nieuwe systematiek bedrijfsvoeringstoeslag worden verwerkt in de ontwerp begrotingswijziging 2021 en ontwerpbegroting 2022.

1.3 Indexering

De begroting 2022 zal in aansluiting op de "Kaderbrief begroting 2022 Gemeenschappelijke Regelingen" geïndexeerd worden voor de componenten Loonstijging en Materiële kostenstijging. Ten aanzien van de indexering zal daarbij worden aangesloten op door het CPB te publiceren Macro Economische Verkenning (MEV) 2021. In paragraaf 4.1.1 treft u een nadere specificatie van de indexering.

1.4 Evaluatie Gemeenschappelijke Regeling en wijziging WGR

In de regeling is vastgelegd dat het functioneren van de regeling voor 1 januari 2023 geëvalueerd moet zijn (GR, artikel 33). In 2021 wordt gestart met de voorbereiding en in 2022 wordt de evaluatie uitgevoerd. Het algemeen bestuur, gehoord hebbende de raden van de deelnemende gemeenten, bepaalt voorafgaand aan de uitvoering van de evaluatie het doel, de reikwijdte en de wijze van evaluatie. In 2021 wordt hiertoe een startnotitie opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd aan het algemeen bestuur. In de begroting 2021 is een bedrag van €45.000 euro opgenomen om de kosten van de voorbereiding van de evaluatie te dekken. In de begroting van 2022 zal een bedrag opgenomen moeten worden voor de uitvoering van de evaluatie.
In verband met het versterken van de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen is er in 2020 een wetgevingstraject gestart om de Wet Gemeenschappelijke Regeling (WGR) te wijzigen. In 2021 wordt in kaart gebracht wat de consequenties zijn van deze voorgestelde wetswijziging voor de GR.

2. Ontwikkelingen en begrotingsuitgangspunten regionale GGD-taken

2.1. Introductie

Dit hoofdstuk beschrijft een aantal inhoudelijke en financiële-/bedrijfsmatige ontwikkelingen. Ze hebben betrekking op de regionale taken van de GGD. Eén of meerdere van deze ontwikkelingen kunnen dan ook effect hebben op het ontwerpjaarprogramma en de programmabegroting 2022. Waar mogelijk hebben we de ontwikkelingen ondergebracht bij één van de vijf pijlers van de programmabegroting GGD Haaglanden[1].

2.2. Voorjaarsbrief 2021

2.2.1 Terugblik Voorjaarsbrief 2021

De vorige voorjaarsbrief beschreef ontwikkelingen die op verschillende manieren impact hebben gehad op de programmabegroting 2021 van de GGD.

Zo beschreef de VJB 2021 de sterke stijging in het aantal, maar ook de complexiteit van de meldingen en vragen bij de taken infectieziektebestrijding en medische milieukunde. De VJB 2022 geeft aan dat deze trend nog steeds aan de orde is. Met de incidenteel toegekende fte's beschikt de GGD in 2021 over iets meer menskracht. Ook is in de vorige VJB gesproken over de implementatie uitkomsten van het doelmatigheidsonderzoek epidemiologie en gezondheidsbevordering. Dit onderwerp komt terug in deze VJB.

2.2.2 Verwerking zienswijzen begroting 2021

De verschillende raden van de gemeenten in de regio stellen elk een zienswijze op over de jaarlijkse ontwerpbegroting. Voor de begroting 2021 zijn voor de GGD drie punten van aandacht benoemd. Hieronder wordt kort een stand van zaken gegeven

1) Visietraject, doelmatigheidsonderzoek GGD en garantieregeling:
Dit punt wordt besproken in paragrafen 2.3.2 en 2.4.2.

2) Resultaatgericht werken GGD:
De GGD heeft als reactie aangegeven in de tweede helft 2020 te bezien hoe en wanneer dit traject weer kan worden opgestart. Dit heeft vooral te maken met het feit dat het resultaatgericht werken samenhangt met de uitkomsten van het visietraject. Aangezien het visietraject vanwege de coronapandemie (tijdelijk) heeft stilgelegen en pas recent weer is hervat, is op dit moment nog niks te melden over de herstart van het traject resultaatgericht werken.

3) Stijging inwoneraantal:
De GGD heeft als reactie aangegeven te komen met een generiek voorstel m.b.t. het omgaan met de stijging van het inwonertal. Paragraaf 2.4.1 gaat nu kort in op het onderwerp.

[1] De 5 pijlers: monitoren, adviseren en signaleren (1); uitvoerende taken gezondheidsbescherming (2); bewaken publieke gezondheid bij rampen en crises (3); toezicht houden (4); brede public health (5).

2.3. Uitdagingen op het gebied van de publieke gezondheid

2.3.1 Corona en gezondheidsgevolgen

Sinds het voorjaar 2020 heeft Haaglanden te maken met het coronavirus en ligt de prioriteit van de GGD bij de bestrijding hiervan. De verwachting is dat dit nog wel enige tijd zal duren, in elk geval nog voor een groot deel in 2021. De GGD schat in dat hoe langer de coronapandemie duurt, des te groter zullen de gevolgen voor de gezondheid van de inwoners in de regio Haaglanden zijn. Deze gezondheidsgevolgen bestaan enerzijds uit de directe impact van het virus op de gezondheid van mensen en de belasting van de zorg. Anderzijds vormen de opleving van het virus en de maatregelen die nodig zijn om de pandemie te bestrijden een bedreiging voor de volksgezondheid van met name kwetsbare groepen in de samenleving.

De pandemie en de maatregelen die genomen worden om deze te bestrijden, vergroten onder andere gezondheidsachterstanden. Een groter aantal mensen wordt door onzekerheid (verlies van inkomen en bezorgdheid over gezondheid) en beperkingen in hun dagelijks leven (verlies van vrijheid) mentaal kwetsbaarder. Mensen die mentaal kwetsbaar zijn hebben vaker schulden, een ongezonde leefstijl, voelen zich vaker eenzaam en zijn vaker betrokken bij geweldsituaties. Ook zorgen de pandemie en maatregelen ter bestrijding ervan voor nieuwe gezondheidsproblemen zoals te lang thuis zitten in een huis met een slecht binnenmilieu, weinig beweging en sociale isolatie. Mensen die vóór de uitbraak van het coronavirus al te kampen hadden met multi-problematiek en met geringe gezondheidsvaardigheden zijn door de coronapandemie nog verder op achterstand gekomen.

GGD Haaglanden adviseert haar gemeenten over het lokale gezondheidsbeleid. Dit doet de GGD op basis van onderzoek, monitoring en evaluatie. Daarnaast werkt de GGD samen met diverse partners in de gemeenten en op wijkniveau aan gezondheidsbevordering en een gezonde leefomgeving. Gezondheidsbevordering en monitoring zijn onder normale omstandigheden een kwestie van lange adem. Maar de coronapandemie vraagt om een snelle(re) aanpak. Problemen ontstaan (en verergeren) nu en er is directe inzet nodig om de schade op langere termijn te beperken. Naast de crisisaanpak in de bestrijding van het virus is ook een crisisaanpak nodig om de, aan de coronapandemie gerelateerde, gezondheidsproblemen het hoofd te bieden. Uiteraard is het van belang dat bestaande programma’s gericht op het terugdringen van gezondheidsachterstanden (bijvoorbeeld gericht op overgewicht, mentale kwetsbaarheid of eenzaamheid) gecontinueerd worden. Recent heeft de GGD een impactanalyse uitgevoerd over het effect van corona op publieke gezondheidsthema's. De resultaten van deze analyse geven de GGD inzicht in waar extra inzet nodig is. Aanvullend op deze analyse zal de GGD een regionaal advies opstellen met daarin beleidsadviezen (zogenaamde kernboodschappen Corona) Aan de hand van dit advies zal de DPG begin 2021 een ronde langs de wethouders van de regiogemeenten maken om dit advies toe te lichten. Dit om aan te sluiten op de specifieke situatie van elke gemeente. Vervolgens zal de GGD in samenwerking met de gemeenten op ambtelijk niveau bespreken welke behoefte er bestaat bij de gemeenten en hoe de uitvoering lokaal vormgegeven kan worden.

De GGD doet vanuit verschillende taken binnen de GR (denk aan beleidsadvisering, gezondheidsbevordering, epidemiologie en leefomgeving) wat nodig is om samen met gemeenten en ketenpartners gezondheidsproblemen die ontstaan (zijn) door de

coronapandemie te beperken. Deze inzet zal zeker in 2021, maar ook in 2022 impact hebben op de werkzaamheden van de GGD. De GGD signaleert echter dat de inzet veel druk legt op de organisatie. De GGD constateert dan ook dat om deze inzet te kunnen waarborgen de organisatie een bepaalde kritische massa nodig heeft en dat deze voor de taken gezondheidsbevordering en epidemiologie knelt. Vanwege het karakter van de huidige crisis knelt de kritische massa ook voor infectieziektebestrijding, met name waar het gaat over capaciteit die nodig is om de coronabestrijding inhoudelijk aan te sturen.

Uit de Landelijke Benchmark GGD'en van GGD GHOR NL blijkt dat in Nederland de gemiddelde capaciteit voor de taak epidemiologie op 0,72 fte per 100.000 inwoners ligt en de gemiddelde benodigde capaciteit voor de taak gezondheidsbevordering op 1,30 fte per 100.000 inwoners (peildatum 2017). Ervan uitgaande dat deze gemiddelden een goede indicatie vormen voor het berekenen van de benodigde capaciteit voor beide taken, zou dit betekenen dat GGD Haaglanden over 8,0 fte epidemiologie formatie en 14,4 fte gezondheidsbevordering formatie moet beschikken. De formatie van deze taken binnen de GR ligt hier echter onder (respectievelijk 6,9 fte en 11,2 fte). Het gevolg hiervan is dat de GGD met haar regionale taken onvoldoende verzekerd is van crisisparaatheid in de regio Haaglanden en onvoldoende kritische massa heeft op het terrein van epidemiologie en gezondheidsbevordering.

Na eerdere gesprekken met het AB gevoerd te hebben over dit gebrek aan kritische massa heeft het AB aangegeven dat de GGD moet onderzoeken hoe het benchmarkgemiddelde budgetneutraal kan worden benaderd door middel van bijvoorbeeld herprioritering. Dit onderzoek heeft, vanwege de coronacrisis, nog niet plaatsgevonden. Dit onderzoek zal de GGD in 2021 uitvoeren. De GGD merkt momenteel inderdaad dat er onvoldoende kritische massa is om snel in te kunnen springen op gezondheidsonderzoek en nazorg in relatie tot de coronapandemie. Voor de taak epidemiologie wordt dan ook extra capaciteit ingezet vanuit het (tijdelijke) Programma Corona. De kosten hiervan worden gedeclareerd bij de Rijksoverheid.

Inzet ten behoeve van de gezondsheidsgevolgen van Corona - Gezondheidsbevordering

In de vorige paragraaf is aangegeven dat de GGD samen met gemeenten begin 2021 bespreekt welke lokale activiteiten door de GGD uitgevoerd kunnen worden om de gezondheidsgevolgen vanwege Corona aan te pakken. De GGD verwacht dat langere inzet nodig is om kwetsbare groepen zoals ouderen, jongeren en mensen met een lage sociaaleconomische status te bereiken en impact te hebben. Voor een duurzame impact verwacht de GGD in ieder geval drie jaar nodig te hebben. Vanuit het reguliere lokaal gezondheidsbeleid zal een deel van de inzet worden ingevuld. Voor een stevigere aanpak is extra financiering nodig. Deze stevigere aanpak is mede afhankelijk van de keuzes die door gemeenten worden gemaakt in 2021. In dit kader is er voor de GGD allereerst een signalerings- en aanjaagrol weggelegd. Hierbij signaleert de GGD vanuit bestaande programma's, zoals Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), Gezonde school (dit is een lokale taak), Huiselijk geweld en bestaande netwerken in de gemeenten knelpunten op het gebied van gezondheidsgevolgen van Corona. Daarnaast houdt de GGD actief de landelijke ontwikkelingen bij, vertaalt deze naar de regio Haaglanden en de gemeenten met gerichte advisering. Tevens jaagt de GGD gemeenten en externe partijen aan om knelpunten met gerichte acties het hoofd te bieden.

Naast het aanjagen en signaleren voert de GGD op beperkte schaal activiteiten uit. Uitvoering vindt plaats op basis van prioritering, volgend uit de gesprekken over de kernboodschappen Corona met de gemeenten. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op bestaande programma's en effectieve interventies waarbij deze gericht worden geïntensiveerd. Hierbij stuurt de GGD erop dat het overgrote deel van de uitvoering komt te liggen bij de het lokale veld en de lokale (keten)partners binnen de gemeenten. De begrote inzet is jaarlijks 2.700 uur (2 fte).

Ook op landelijk niveau spreken de Directeuren Publieke Gezondheid en GGD GHOR Nederland over de gevolgen van corona op de publieke gezondheid. In dit kader is GGD GHOR Nederland momenteel bezig met het opstellen van een projectvoorstel richting het Rijk. Hierin wordt voor alle GGD'en voor de duur van drie jaar een speciale functionaris gezondheidsbevordering aangevraagd. Deze functionaris zal zich bezighouden met het organiseren en uitvoeren van programma's die bijdragen aan draagvlak voor naleven van coronamaatregelen en het ondersteunen van met name kwetsbare groepen in hun gezondheid. Mocht het projectvoorstel worden toegekend door het Rijk, dan heeft de GGD al financiering voor 1,0 fte.

Inzet ten behoeve van de gezondsheidsgevolgen van Corona – Epidemiologie

Vanuit de taak epidemiologie voert de GGD, in het kader van de coronapandemie, reeds een aantal monitoringstaken uit. Zo monitort de GGD de besmettingen (opstellen epicurves). Ook monitort de GGD het gedrag en vertrouwen van burgers. De GGD verwacht dat deze activiteit uitgebreid zal worden met monitoring van de vaccinatiebereidheid en de houding van burgers ten opzichte van het vaccineren. Dit laatste kan worden gebruikt voor op maat acties ten behoeve van het stimuleren van de vaccinatiegraad. Deze activiteiten worden op dit moment gefinancierd vanuit het Rijk. De GGD verwacht dat het Rijk deze middelen blijft toekennen zolang deze voor de landelijke bestrijding van het coronavirus noodzakelijk zijn. Op het moment dat de pandemie onder controle is gaat de GGD ervan uit dat deze Rijksmiddelen zullen wegvallen en dat de GGD geen (extra) inzet meer hoeft te plegen.

Momenteel spreken de GGD'en met elkaar op landelijk niveau over de verschillende taken die nodig zijn om de gezondheidsgevolgen van de coronapandemie te kunnen monitoren[2]. De GGD'en zullen de komende jaren een aantal extra metingen – gericht op verschillende leeftijdsgroepen – uitvoeren. De metingen betreffen jeugd (13-16 jaar), jongvolwassenen (16-24 jaar) en volwassenen en ouderen (19 jaar en ouder). Daarnaast wordt landelijk gesproken over het opzetten van een monitor over de openbare geestelijke gezondheidzorg.

De diensten en producten die GGD Haaglanden hiervoor in 2022 en 2023 levert zijn de analyses en rapportages op regionaal en, waar mogelijk, op gemeenteniveau. Bij rapportages denkt GGD Haaglanden onder andere aan informatie over de effecten van de coronapandemie op de leefstijl en de ervaren lichamelijke en mentale gezondheid,

[2] De extra monitors zijn onderdeel van de Gezondheidsonderzoek bij Rampen (GOR)-propositie die is opgesteld door het coördinatieteam PSH GOR, bestaande uit GGD GHOR Nederland, het RIVM, Arq en Nivel. Vanuit de Wet publieke gezondheid zijn GGD'en verantwoordelijk voor Gezondheidsonderzoek bij Rampen. De DPG'en hebben het idee opgevat om dit landelijk op te pakken en hebben GGD GHOR Nederland opdracht gegeven om dit verder samen met Nivel, RIVM en ARQ uit te werken.

welbevinden en leefomstandigheden. De informatie gaat de GGD bijvoorbeeld publiceren op de Gezondheidsmonitor Haaglanden. Ook kan de GGD de informatie publiceren in impactanalyses of presenteren in webinars. Naast deze landelijke monitors werkt de GGD nauw samen met onderzoekspartners zoals universiteiten, hogescholen en kennisinstituten aan onderzoek naar de gezondheidseffecten van het coronavirus. Deze samenwerking levert voor de regio Haaglanden onderzoeksrapportages op die aanvullende inzichten bieden ten opzichte van de landelijke onderzoeken. Hiermee kan de GGD in haar adviesrol maatwerk leveren voor de regionale en lokale situatie.

Bovengenoemde onderzoeken zijn gebaseerd op enquêtes en zorgdata (registraties). Dit geeft algemene inzichten, maar onvoldoende inzicht in de impact van Corona op de gezondheid van inwoners van achterstandssituaties, omdat deze inwoners niet altijd bereikt worden, deelname-bereidheid lager is en taal vaak een barrière vormt. In 2021 vult GGD Haaglanden daarom de kwantitatieve inzichten uit enquêtes en registraties aan met kwalitatief onderzoek waarbij gebruik wordt gemaakt van sleutelfiguren. Dit onderzoek wordt in 2021 met middelen van het Rijk gefinancierd. Echter, de impact van Corona zal ook na 2021 naar verwachting aanzienlijk zijn voor kwetsbare inwoners van de regio Haaglanden.

Voortgang van onderzoek zal gemeenten inzichten opleveren voor het formuleren van beleid rondom de aanpak van de gezondheidsgevolgen van de coronapandemie. Dit helpt gemeenten om gericht maatregelen te nemen en maatschappelijke partijen mee te nemen om de gezondheid van inwoners te bevorderen en te beschermen en gezondheidsachterstanden te verminderen.

In dit kader is er voor de GGD een rol weggelegd bij het geven van inzicht in de gezondheidseffecten op regionaal en/of lokaal niveau. Hiertoe analyseert en rapporteert de GGD op hoofdlijnen en vanuit leeftijdsspecifieke groepen. Hiervoor gebruikt de GGD lopende dataverzamelingen, zoals de huidige monitor en surveillancegegevens uit de coronabestrijding, maar ook metingen en zorgregistraties over de gezondheidseffecten van Corona. Daarnaast houdt de GGD de landelijke ontwikkelingen bij en vertaalt deze naar de regio Haaglanden. Hierover publiceert de GGD data op de Gezondheidsmonitor Haaglanden en presenteert de data tijdens bijvoorbeeld webinars. Ook onderhoudt de GGD contacten en werkt samen met onderzoekspartners om hun resultaten over de situatie in de regio Haaglanden, dan wel op gemeentelijk niveau samen te brengen met als doel aanvullend inzicht te verkrijgen in de gezondheidseffecten van Corona. De begrote inzet is jaarlijks 2.700 uur (2 fte)

De GGD-inzet legt druk op de taken van de organisatie. Om deze inzet te kunnen waarborgen is een bepaalde kritische massa nodig. De formatie van met name de regionale taken gezondheidsbevordering en epidemiologie van GGD Haaglanden ligt momenteel onder het landelijke benchmark gemiddelde. De GGD heeft momenteel niet de ruimte om het benchmarkgemiddelde budgetneutraal te benaderen door te herprioriteren. Daarbij komt dat kosten die worden gemaakt voor het verkleinen van gezondheidsachterstanden als gevolg van de coronapandemie niet geclaimd kunnen worden bij de Rijksoverheid.

GB
Voor de taak gezondheidsbevordering is incidentele uitbreiding in 2021 noodzakelijk om activiteiten uit te kunnen voeren voor het verkleinen van gezondheidsachterstanden en het

bevorderen van een gezonde leefstijl als gevolg van de coronapandemie. Het is wenselijk dat deze uitbreiding doorloopt in 2022 en 2023.

De inzet wordt enkel in 2021 financieel vertaald in een begrotingswijziging. Voor de jaren 2022 en 2023 wordt een PM opgenomen aangezien deze inzet afhankelijk is van Rijksfinanciering

Epi
Voor de taak epidemiologie is een incidentele uitbreiding in 2022 en 2023 noodzakelijk om de gezondheidsgevolgen van de coronapandemie te kunnen monitoren. Omdat de inzet afhankelijk is van Rijksfinanciering wordt deze uitbreiding voorlopig aangehouden en als PM post benoemd.

2.3.2 Ontwikkelingen publieke gezondheid

Op het gebied van de publieke gezondheid zijn momenteel diverse ontwikkelingen gaande. Deze ontwikkelingen zijn divers, maar hangen nauw met elkaar samen. In een 'normale situatie' zou de GGD sommige van deze ontwikkelingen al vertaald hebben naar de regio Haaglanden. Door het bestrijden van het Coronavirus heeft dit vertraging opgelopen. In de volgende paragrafen wordt een aantal ontwikkelingen op het gebied van de publieke gezondheid kort beschreven. Het doel hiervan is dat GGD en gemeenten hierover met elkaar in gesprek gaan. Vragen zoals "welke prioriteit geven we aan elke ontwikkeling? En "welke ontwikkelingen willen we regionaal en welke lokaal oppakken?" zouden besproken moeten worden. Aan het eind is een tijdslijn opgenomen om een beeld te geven van alle ontwikkelingen in de tijd.

Landelijke nota volksgezondheid & akkoorden

In mei 2020 is de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 verschenen. Dit document beschrijft hoe het Rijk en de gemeenten de komende vier jaar samen nog meer kunnen doen om Nederland gezonder te maken, aanvullend op wat er al gebeurt en los van de aanpak van het coronavirus. De landelijke nota beschrijft vier gezondheidsvraagstukken die met voorrang moeten worden aangepakt. Deze gezondheidsvraagstukken komen voort uit de VTV-2018 en vormen een aanvulling op de beleidslijnen en landelijke programma's die al lopen, zoals het Nationaal Preventieakkoord en het Nationaal Sportakkoord. VWS verwacht op deze vraagstukken de grootste ziektelast maar ook dat op deze vraagstukken de grootste gezondheidswinst voor kwetsbare groepen bereikt kan worden en leiden tot kostenbeheersing in de zorguitgaven en het sociaal domein. De vier gezondheidsvraagstukken met de daarbij opgestelde ambities zijn:

1) Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving:

i. Gezondheid wordt een vast onderdeel van de belangenafweging in ruimtelijk beleid
ii. Er is meer verbinding tussen het fysieke en het sociale beleidsdomein.

2) Gezondheidsachterstanden verkleinen:

i. De levensverwachting van mensen met een lage SES neemt toe en het aantal jaren in goed ervaren gezondheid neemt voor iedereen toe.
ii. Op termijn ontwikkelen we in alle wijken en buurten een leefomgeving die een gezonde leefstijl mogelijk en gemakkelijk maakt

3) Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen:

i. De kennis over de aard, omvang en determinanten van mentale gezondheid bij jongeren neemt toe.
ii. Jeugd en jongvolwassenen gaan minder prestatiedruk in hun leven ervaren doordat mentale gezondheidsvaardigheden worden gestimuleerd en de fysieke en sociale leefomgeving mentale gezondheid bevorderen.

4) Vitaal ouder worden:

i. Relatief meer ouderen gaan zich vitaal voelen zodat zij kunnen blijven participeren in de samenleving.
ii. Het risico op spoedeisende hulp na een val bij ouderen neemt af.
iii. Gemeenten creëren een leefomgeving die ouderen verleidt tot een gezonde leefstijl.

Nu de landelijke nota gezondheidsbeleid en de vier prioritaire gezondheidsvraagstukken bekend zijn, is het aan het Rijk, gemeenten en de GGD om aan de slag te gaan. Niet alles heeft echter urgentie, sommige dingen kunnen op de iets langere termijn worden gezet, de nota geldt tenslotte voor vier jaar. Vanuit de nota wordt van gemeenten verwacht dat zij binnen twee jaar (dus uiterlijk 2022) een lokale nota hebben opgesteld. De landelijke nota is richtinggevend voor de invulling van de lokale nota in gemeenten, als onderdeel van de vierjarige beleidscyclus volksgezondheid. Daarbij moet aan de in de landelijke nota vermelde onderwerpen in elk geval aandacht besteed worden. Er zijn echter ook een aantal landelijke programma's gaande waarbij gemeenten kunnen aansluiten, zoals het Nationaal Preventieakkoord of Nationaal Sportakkoord (zie bijlage 1 voor meer informatie over beide akkoorden). Om deze ambities op lokaal niveau te realiseren sluiten gemeenten met lokale partijen, zoals de GGD, lokale sportaanbieders, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven, sportakkoorden.

Nieuwe regionale inzichten (gezondheidsmeter 2020 en jongerenpeiling 2019)

In maart 2018 is de Gezondheidsmonitor (GM) online verschenen. De gezondheidsmonitor biedt inzicht in de gezondheidssituatie van de inwoners van de regio Haaglanden. De monitor wordt meerdere keren per jaar geactualiseerd.

Een van de belangrijkste bouwstenen van de Gezondheidsmonitor is de vierjaarlijkse Gezondheidsenquête, met ingang van 2020 Gezondheidsmeter genoemd. In het najaar van 2020 is de Gezondheidsmeter Volwassenen en Ouderen uitgezet. In tegenstelling tot de continue data van de GM, die zorgt voor directe acties, draagt de data uit de Gezondheidsmeter bij aan wijzigingen van de grote beleidslijnen. Helemaal als deze data samen wordt gebruikt met de hiervoor aangehaalde Landelijke Nota Gezondheidsbeleid. Het is de verwachting dat de uitkomsten van de Gezondheidsmeter in de loop van 2021 beschikbaar zijn. Op dat moment geeft de GGD ook duidelijkheid over de effecten van de nieuwe cijfers.

Op basis van de uitkomsten van de Gezondheidsmeter en op basis van de behoeften van de gemeenten, zal de GGD – op maat en op basis van gemeentelijke behoefte - nieuwe Kernboodschappen voor beleid kunnen formuleren. Hierbij worden ook de nieuwe inzichten van de jongerenpeiling 2019 betrokken.

Gezonde leefomgeving

De belangrijke rol voor een gezonde (fysieke) leefomgeving is beschreven in o.a. de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid, Nationaal Preventie Akkoord (NPA), de Nationale

omgevingsvisie (NOVI) en het Schone Lucht Akkoord. Ook in het visietraject van de GGD komt sterk naar voren dat publieke gezondheid de komende jaren een belangrijke rol moet gaan spelen in de fysieke leefomgeving, zeker waar het gaat om thema's als verdichting en klimaatadaptatie. Zo ontstaat er steeds meer draagvlak voor het rekening houden met gezondheid (zowel bescherming als bevordering) in verschillende beleidsterreinen in het fysieke domein en in het bijzonder bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de praktijk is er veel vraag naar adviezen van de GGD die betrekking hebben op de leefomgeving. Deze vraagt neemt ieder jaar toe. In de huidige coronapandemie leven er veel Corona gerelateerde adviesvragen in relatie tot leefomgeving. Binnen het gestegen aantal adviezen zit echter ook een groot aantal ruimtelijke vraagstukken, een uitvloeisel van de grote verstedelijkingsopgave in de regio.

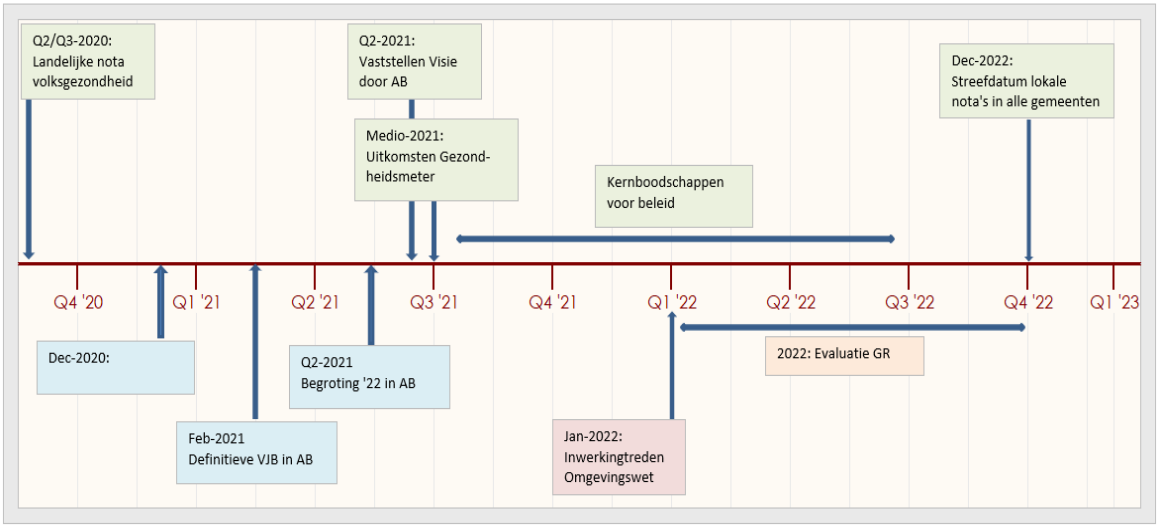
Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet richt zich onder andere op een gezonde en veilige leefomgeving. Gezondheid wordt met de Omgevingswet onderdeel van wetgeving over de fysieke leefomgeving. In 2019 is door het Algemeen Bestuur GGD Haaglanden aangegeven dat de inzet van GGD Haaglanden bij (implementatie van de) Omgevingswet vooralsnog een lokale taak is. In dit kader heeft de GGD in 2019 een ronde gedaan langs alle gemeenten in de regio om de behoeftes en adviesvragen die leven in het kader van de Omgevingswet in kaart te brengen en afspraken over te maken. Naar aanleiding van deze ronde zou in 2020 verder met gemeenten worden gesproken over een verdere invulling van de inzet van de GGD. Dit omdat tijdens de eerste ronde nog niet alle gemeenten zo ver waren om verdere afspraken te maken. Door de inzet van de GGD voor de bestrijding van het Coronavirus is dit proces vertraagd. Aangezien de Omgevingswetwet per januari 2022 in werking treedt en de landelijke nota volksgezondheid specifiek aandacht vraagt voor de rol van de fysieke en sociale omgeving voor gezondheid, is het belangrijk dat nu keuzes worden gemaakt over de rol van de GGD bij de uitvoering van de Omgevingswet en over hoe de GGD haar rol op het gebied van sociale en fysieke omgeving invult. Deze keuze hangt ook samen met de uitkomsten van het GGD-visietraject (zie volgende paragraaf).

Visietraject

De gemeenten hebben de GGD in de zienswijze op de begroting 2020 gevraagd om in samenspraak met hen en ketenpartners een visie te ontwikkelen. De GGD is hier in het najaar van 2019 mee van start gegaan en in maart 2020 is de eerste fase van het traject afgerond. Vanwege de uitbraak van het coronavirus is het traject, in overleg met het AB, na het afronden van de eerste fase, tijdelijk stilgelegd.

De coronapandemie is ten tijde van het schrijven van dit document nog niet voorbij en voor gemeenten, ketenpartners en de GGD zijn het bijzonder drukke tijden. Toch is de GGD, na goedkeuring van het AB, weer gestart met het visietraject. Tot en met januari 2021 wordt invulling gegeven aan de tweede fase van het traject t.w. het bespreken van scenario's hoe GGD Haaglanden er in de toekomst mogelijk uit komt te zien. In de periode februari tot en met april 2021 wordt op basis van de scenariobesprekingen toegewerkt naar de visie en de vertaling naar concrete ambities. De definitieve visie zal in het tweede kwartaal van 2021 worden vastgesteld door het AB.

Tijdslijn ontwikkelingen publieke gezondheid

De bovenstaande tijdslijn laat zien dat er in 2020 tot en met 2022 diverse ontwikkelingen op het gebied van de publieke gezondheid gaande zijn. Het is noodzakelijk dat GGD en gemeenten over deze ontwikkelingen met elkaar in gesprek gaan. Vragen zoals "welke prioriteit geven we aan elke ontwikkeling? En "welke ontwikkelingen willen we regionaal en welke lokaal oppakken?" zouden besproken moeten worden. De antwoorden op deze vragen worden mede bepaald door de uitkomsten van het visietraject en de ambtelijke regionale sessie met als thema leefomgeving. Op dit moment kan de GGD nog niet aangeven welke consequenties de ontwikkelingen hebben voor de begroting 2022. Deze zijn namelijk afhankelijk van de keuzes dit hierover worden gemaakt door het AB.

2.3.6 Forensische Geneeskunde

De forensische geneeskunde levert een onmisbare bijdrage in (straf)recht, openbare orde en volksgezondheid. GGD'en voeren de forensische geneeskunde uit vanuit hun maatschappelijke opgave voor de gezondheid en veiligheid van kwetsbare mensen. De keten van zorg en veiligheid vertrouwt op de hoge kwaliteit van de forensische geneeskunde en weet dat ze daar nu en in de toekomst op kan rekenen. In december 2019 is de herijking van de visie op forensische geneeskunde uitgekomen waarin door de directeuren Publieke Gezondheid (landelijk) de intentie is vastgelegd om een bovenregionale uitvoering van forensische geneeskunde uniform te gaan inrichten per politieregio. Dit is ook een wens van de politie, die tevens een aantal taken, behorende bij de bovenregionale uitvoering, financiert.

Deze bovenregionale samenwerking betekent dat GGD Haaglanden meer gaat samenwerken met GGD Hollands Midden. Deze samenwerking zorgt voor een robuustere uitvoering van forensische geneeskunde aangezien het zeer specialistische werkzaamheden betreft. Het doorvoeren van ontwikkelingen op het gebied van forensische geneeskunde, waaronder schaalvergroting op het niveau van de politieregio, levert naar alle waarschijnlijkheid op termijn efficiencywinst op. Bovenregionale samenwerking zorgt naar verwachting ook voor een sterkere positie van GGD Haaglanden t.a.v. forensische geneeskunde.

Om als GGD Haaglanden een gelijkwaardige partij te zijn ten opzichte van Hollands Midden is het wenselijk om de taken wellicht uit te breiden van alleen lijkschouw naar een breder pakket van taken. GGD Haaglanden doet nu alleen de lijkschouw. Andere taken worden nu door externe partijen gedaan. Een aantal taken die in aanmerkingen zouden komen voor deze uitbreiding zijn:

- Arrestantenzorg en bloedafname: dit gebeurt momenteel door een externe partij. In het land voeren bijna alle GGD'en deze taak uit.
- Medische zorg voor arrestanten: de politie is momenteel verantwoordelijk voor de medische zorg voor arrestanten. GGD'en zien echter grote voordelen in de integrale uitvoering van de forensische geneeskunde onder de verantwoordelijkheid van de GGD. In 2021 is een nieuwe aanbesteding voor medische arrestantenzorg door de politie. GGD GHOR Nederland gaat zich hiervoor inschrijven. Omdat de GGD'en de enige organisaties in het land zijn waarmee een landelijk dekkend netwerk verkregen kan worden en zo een gestandaardiseerde kwaliteit kan worden gewaarborgd, is het aannemelijk dat de GGD'en deze taak ook toegewezen krijgen. De politie gaat via de aanbesteding na of er ook nieuwe toetreders tot deze markt zijn.
- Letselbeschrijving: Deze taak wordt in onze regio momenteel uitgevoerd door GGD Hollands Midden.

Naast deze taken heeft het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Sport (VWS) de GGD'en gevraagd de regionale organisatie van forensisch medische expertise bij kindermishandeling op te pakken en te verbeteren. GGD GHOR Nederland heeft dit verzoek geaccepteerd en zorgt voor uitwerking, implementatie en borging.

Hoewel de intentie is uitgesproken om bovenregionaal te gaan samenwerken moet nog wel onderzocht worden hoe de ontwikkelingen doorgevoerd kunnen worden en wat er nodig is om de ze te implementeren. Voor het onderzoek is een projectleider nodig die dit project voor beide GGD'en uitvoert.

Zoals gezegd voert GGD Haaglanden momenteel enkel de taak lijkschouw uit. De DPG'en hebben hun intentie hebben uitgesproken om landelijk een uniforme bovenregionale uitvoering van forensische geneeskunde in te richten. Om duidelijk te krijgen hoe deze uitvoering kan worden doorgevoerd en wat daarvoor nodig is, is het noodzakelijk om dit te onderzoeken. In dit kader vraagt de GGD toestemming om, samen met GGD Hollands Midden, incidenteel een projectleider aan te stellen die de opdracht krijgt te onderzoeken hoe de bovenregionale uitvoering van forensische geneeskunde vorm en inhoud kan krijgen. De GGD zal de kosten voor de projectleider financieren vanuit de tarieven Forensische Geneeskunde 2021.

2.4. Financiële-/ bedrijfsmatige ontwikkelingen

2.4.1 Correctie aantal inwoners regio Haaglanden

De begrotingssystematiek en de wijze van kostprijsbepaling in de begroting vinden jaarlijks plaats op basis van de afspraken in het financieel statuut. In het statuut is opgenomen dat "De productie-aantallen (volumeontwikkeling) zijn onderbouwd en dat er rekening is gehouden met bijgestelde inwonersaantallen. Hierbij wordt, vanwege de publicatiedatum van de bevolkingsstatistiek van het CBS uitgegaan van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar" (artikel 7, lid 1).

In de begroting over de jaren 2018-2020 zijn geen budgettaire consequenties verbonden aan volumeontwikkeling en de groei van het aantal inwoners (toename van 21.000 in deze periode). Voor het jaar 2021 heeft de GR de GGD incidenteel middelen toegekend om het aantal meldingen bij de taken infectieziektebestrijding en medische milieukunde op te vangen. Er is daarnaast afgesproken dat de GGD een analyse maakt over welke taken in welke mate gevoelig zijn voor het inwonertal, op basis waarvan een generiek begrotingsuitgangspunt kan worden bepaald.

Om te zorgen voor duidelijkheid over hoe de GGD rekening houdt met bijgestelde inwonersaantallen in de begroting zal een generiek voorstel worden uitgewerkt. Het was de bedoeling dat de GGD dit voorstel voor de definitieve VJB '22 zou uitwerken. Vanwege de coronapandemie was dit niet haalbaar. Het Algemeen Bestuur heeft d.d. 10 december ingestemd met het verzoek om het generieke voorstel over de stijging van inwoneraantallen niet in de VJB 2022 mee te nemen maar in de VJB 2023.

In de begroting 2021 heeft het Algemeen Bestuur de GGD een incidentele uitbreiding voor medische milieukunde en algemene infectieziektebestrijding toegekend vanwege de stijgende inwoneraantallen en stijgend aantal burgervragen. Aangezien de uitkomsten van het generieke voorstel nog niet kunnen worden meegenomen in de begroting 2022, is het noodzakelijk dat de incidentele toekenning (2,0 fte infectieziektebestrijding en 1,2 fte medische milieukunde) wordt verlengd in 2022.

2.4.2 Epidemiologie en Gezondheidsbevordering (Garantieregeling – Schoolgezondheidsbeleid)

Rondom de taken epidemiologie en gezondheidsbevordering hebben zich in 2019 en 2020 verschillende ontwikkelingen voorgedaan. Zo was er een garantieregeling epidemiologie en gezondheidsbevordering vanuit de gemeente Den Haag, is er een doelmatigheidsonderzoek (DMO) gedaan (zie ook 2.3.1 over het landelijk benchmark gemiddelde) en waren er ontwikkelingen rondom de lokale taak schoolgezondheidsbeleid. Hoewel niet alle ontwikkelingen direct effect hebben op de GR wordt kort toegelicht wat ze voor effect hebben gehad op de GGD.

<u>1) Garantieregeling epidemiologie en gezondheidsbevordering</u>

Bij de herijking van de Gemeenschappelijke Regeling eind 2017 heeft een aanpassing plaatsgevonden van het takenpakket epidemiologie en gezondheidsbevordering in de GR. Naar aanleiding van deze aanpassing heeft de gemeente Den Haag een garantie afgegeven voor het bekostigen van de medewerkers van epidemiologie en gezondheidsbevordering die niet meer worden ingezet voor de GR. De garantieregeling van de gemeente Den Haag voor de capaciteit epidemiologie en gezondheidsbevordering stopt per 1 januari 2021.

Als voorbereiding op het aflopen van de garantie heeft de GGD maatregelen getroffen die ervoor zorgen dat beide afdelingen vanaf 1 januari 2021 de omvang hebben om GR-taken uit te voeren. Daarnaast worden met de gemeente Den Haag afspraken gemaakt over de omvang van de lokale taken die de gemeente afneemt in 2021. GGD Haaglanden zal voor de uitvoering van lokale taken na 1 januari 2021 naar alle waarschijnlijkheid vooral flexibel/tijdelijk personeel blijven inzetten.

Zoals in paragraaf 2.3.1 is aangegeven is de formatie van deze taken binnen de GR onder het landelijke benchmark gemiddelde. Het feit dat de Gemeente Den Haag in 2021

epidemiologie en gezondheidsbevordering als lokale dienstverlening afneemt[3] betekent 1) dat er geen structurele oplossing is en 2) dat voor de GR de risico's beperkt zijn. Het gebrek aan kritische massa is een blijvend aandachtspunt.

2) Schoolgezondheidsbeleid
In regio Haaglanden is schoolgezondheidsbeleid van de GGD georganiseerd als lokale taak die door de meeste gemeenten wordt afgenomen. Het doelmatigheidsrapport van AEF in 2019 heeft de vraag opgeroepen of dit efficiënter kan. Naar aanleiding hiervan hebben de GGD en gemeenten gezamenlijk een model opgesteld waarin enerzijds ruimte is voor voldoende sturing vanuit de gemeenten, anderzijds voldoende continuïteit biedt aan de GGD om kwaliteit te kunnen leveren. Dit model en de afspraken daarbinnen zijn vastgelegd in een Regiogemeenteovereenkomst Lokale taken voor de periode 1 januari 2021- 31 december 2022. De afspraak is dat in de evaluatie gemeenschappelijke regeling opnieuw bekeken zal worden hoe schoolgezondheidsbeleid dan kan worden georganiseerd.

Verschillende ontwikkelingen hebben een effect gehad op de inhoud, vorm en massa van de taken epidemiologie en gezondheidsbevordering. Tijdens de coronacrisis is duidelijk geworden dat de GGD tijdens crises niet beschikt over voldoende kritische massa op deze taken. Zoals in paragraaf 2.3.1 als is opgenomen is het noodzakelijk dat voor de taken epidemiologie en gezondheidsbevordering wordt gezorgd voor voldoende kritische massa.

2.4.3a Correctie aantallen (productie) Toezicht kinderopvang (pijler 4)
De GGD begroot jaarlijks de taak Toezicht Kinderopvang aan de hand van de vastgestelde opgave *Toezicht Kinderopvang* over het voorgaande jaar. De begroting over het jaar 2022 baseert de GGD op de opgave die de gemeenten in 2021 geven.

De taak Toezicht Kinderopvang wordt afgerekend op basis van afname. Hierdoor lopen de gemeenten geen risico dat ze meer moeten betalen dan dat ze in aantallen afnemen. Voor de inschatting van de bijdrage van de gemeenten kan het echter wenselijk zijn om de begroting 2021 te wijzigingen aan de hand van het nieuwe aanbod.

Door het vaststellen van het aanbod *Toezicht Kinderopvang 2022* is het onontkoombaar dat de programmabegroting 2022 wordt uitgewerkt op basis van dit aanbod. Daarnaast is het wenselijk om dit aanbod door te voeren bij een gewijzigde begroting 2021.

2.4.3b Correctie aantallen (productie) Lijkschouw (pijler 4)
De taak Lijkschouw wordt, net als de taak Toezicht Kinderopvang, afgerekend op basis van afname. Ook hier betalen de gemeenten niet meer dan het aantal activiteiten dat binnen deze taak wordt uitgevoerd.

Zoals in de bestuursrapportage t/m augustus 2020 is aangegeven, stijgt vooral het aantal lijkschouwen, uitstellen begrafenis en lijkenpassen. Vorig jaar is naar aanleiding van de toenmalige stijging een voorstel gedaan de geprognosticeerde aantallen voor de begroting aan te passen. Omdat de stijging van het aantal lijkschouwen gering en de

[3] Andere gemeenten doen dit niet of beperkt

stijging van uitstellen begrafenis en lijkenpassen incidenteel is, wordt nu geen voorstel tot aanpassing gedaan. Voor de begroting 2022 zullen dan ook de aantallen zoals die in de begroting 2021 zijn opgenomen worden gehanteerd.

Deze ontwikkeling heeft volgens de GGD geen directe gevolgen voor de begroting 2022.

2.5 Inschatting budgettaire consequenties

Voorgaande ontwikkelingen leiden, indien akkoord, tot budgettaire consequenties voor 2021 e.v. De inschatting van de budgettaire consequenties wordt in onderstaande tabel getoond:

Budgettaire consequenties begroting 2021 t/m 2025

Taken (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022*	Begroting 2023*	Begroting 2024*	Begroting 2025*
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) - GB - Midden	238	PM	PM	-	-
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) - Epidemiologie - Midden	-	PM	PM	-	-
Ontwikkeling forensische geneeskeunde	-	-	-	-	-
Correctie aantal inwoners regio Haaglanden**	-	350	PM	PM	PM
Correctie aantallen (productie) Toezicht kinderopvang	-55	-57	-57	-57	-57
Loon en prijsontwikkeling***	-	377	377	377	377
Ontwikkeling bedrijfsvoeringskosten****	560	560	560	560	560
Totaal	**743**	**1.230**	**880**	**880**	**880**

* De bedragen in de kolom 2022 en verder zijn inclusief de loon en prijsontwikkeling.

** Het bedrag onder correctie aantal inwoners regio Haaglanden is in 2023 t/m 2025 afhankelijk van de uitkomsten van het generiek voorstel inwonersaantallen dat onderdeel zal zijn van de VJB 2023. Voor nu is daarom een PM opgenomen.

*** De bedragen onder ontwikkeling Loon en prijsontwikkeling zijn op basis van de in de kaderbrief 2022 voor GR-en gestelde indexcijfers. In lijn met de discussie in het onderdeel Algemene begrotingsuitgangspunten kan dit bedrag nog wijzigen.

**** De bedragen ontwikkeling bedrijfsvoeringskosten zijn een indicatie op basis van de laatste bekende informatie. Deze kunnen nog wijzigen (zowel omhoog als omlaag).

Voor 2021 wordt ingeschat dat de ontwikkelingen zullen leiden tot budgettaire consequenties van € 743.000. De budgettaire consequenties betreffen ten eerste de incidentele middelen voor de inzet voor de gezondheidsgevolgen vanwege het coronavirus en de correctie bij Toezicht kinderopvang. De kosten voor de ontwikkeling Forensische Geneeskunde vallen binnen de huidige tarieven en daarmee binnen de begroting. Daarnaast is de voor de ontwikkeling van de bedrijfsvoeringskosten de budgettaire consequentie opgenomen. Deze is in lijn met de 2e begrotingswijziging 2020. De extra toegerekende kosten worden binnen het programma toegerekend aan afzonderlijke taken en gedekt conform de financieringssystematiek van de betreffende taak. Dekking komt gedeeltelijk uit verhoging van deelnemersbijdragen, gedeeltelijk uit te realiseren extra derden-bijdragen.

Voor 2022 en 2023 wordt ingeschat dat de ontwikkelingen zullen leiden tot budgettaire consequenties van 2022: € 1.230.000 en 2023: € 880.000.

De uitbreiding bestaat, naast de eerder genoemde ontwikkelingen in 2021, uit een incidentele uitbreiding voor de ontwikkeling in de aantallen inwoners en productie en de, conform de kaderbrief 2022 voor gemeenschappelijke regelingen, de loon en prijsontwikkeling van € 377.000.

Het effect van de beschreven budgetuitbreidingen per gemeente wordt in onderstaande tabellen voor 2021 tot en met 2023 samengevat weergegeven (voor een uitbreidere weergave wordt verwezen naar de bijlage)

Taken (bedragen x € 1.000)	Totaal	De	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Wa	We	Ztm	Externe bijdrage
Totaal baten 2021	**743**	48	344	48	12	37	28	16	67	75	66
Totaal baten 2022	**1.230**	84	535	74	19	57	47	25	106	119	162
Totaal baten 2023	**880**	51	364	50	13	39	30	17	72	80	162

Let op: bij de verdeling van de budgetuitbreidingen naar gemeenten is nog geen rekening gehouden met financiering vanuit andere partijen, zoals het Rijk. Mocht het Rijk middelen toekennen aan de GGD voor de inzet op de gezondheidsgevolgen vanwege Corona dan verschuift deze financiering van de gemeenten naar de externe bijdrage.

Bijlage 1: Landelijke Nota Volksgezondheid, Nationaal Preventieakkoord en Nationaal Sportakkoord

De vier gezondheidsvraagstukken uit de Landelijke Nota Volksgezondheid

1) Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving:

De omgeving waarin mensen wonen, werken en leven is een van de factoren die hun gezondheid beïnvloedt. Deze omgeving is zowel fysiek als sociaal van aard. De fysieke en sociale leefomgeving staan echter niet los van elkaar. Een gezond en toegankelijk ingerichte fysieke leefomgeving kan bijdragen aan een gezonde sociale leefomgeving en andersom. Het inrichten van beide typen leefomgeving vanuit het gedachtengoed van positieve gezondheid draagt niet alleen bij aan een gezonde leefstijl en welbevinden en minder milieurisico's, maar ook aan gezonde werknemers en een gunstig economisch vestigingsklimaat.

2) Gezondheidsachterstanden verkleinen:

Wie rijker is en een hogere opleiding heeft, leeft gemiddeld langer en in betere gezondheid. Zo is het verschil in levensverwachting tussen mensen met een hoge- en lage sociaaleconomische status (SES) ongeveer zes jaar. Het verschil tussen deze twee groepen in het aantal jaren goed ervaren gezondheid bedraagt bijna 15 jaar.

De gezondheidsachterstanden van mensen met een lage SES (die zijn bepaald op basis van opleidingsniveau en inkomen) zijn de afgelopen decennia niet of nauwelijks kleiner geworden, ondanks flinke inspanningen van Rijk en gemeenten. Door sommige ontwikkelingen zijn gezondheidsachterstanden zelfs toegenomen. Het is daarom belangrijk dat deze gezondheidsachterstanden blijvend worden aangepakt en kleiner worden.

Het verkleinen van deze gezondheidskloof is echter een hardnekkig en complex probleem, waarvoor geen pasklare oplossing beschikbaar is. Het meeste effect is te verwachten van interventies tijdens de eerste levensfasen en preventieve interventies op het gebied van roken, alcohol en overgewicht. Inmiddels is helder dat deze interventies vooral kans van slagen hebben als er ook aandacht is voor achterliggende factoren, zoals gezondheidsvaardigheden, armoede en de directe sociale en fysieke leefomgeving. Inzet hierop is dan ook nodig. Dit is als gevolg van de coronapandemie nog urgenter geworden.

3) Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen:

De toenemende druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen is een relatief nieuw gezondheidsvraagstuk. Er zijn signalen dat bijvoorbeeld prestatiedruk en sociale media-effect hebben op de gezondheid van deze doelgroep. Maar veel kennis over de oorzaken of oplossingen ontbreekt nog.

De aanpak van druk op het dagelijks leven is complex en dit onderwerp vraagt dan ook om een domein overstijgende aanpak. Het is een complex probleem omdat niet iedereen druk op dezelfde manier ervaart. Het is belangrijk dat jeugd en jongvolwassenen (en hun ouders) weten hoe zij mentaal gezond opgroeien en ook mentaal gezond kunnen blijven. Mentale problemen moeten bespreekbaar zijn en door de omgeving geaccepteerd worden. Om ervoor te zorgen dat jeugd en jongvolwassenen zich gezond ontwikkelen op de korte en lange termijn, zijn maatregelen nodig om de druk te verkleinen en hun mentale weerbaarheid en veerkracht te vergroten. De sociale omgeving kan helpen om met prestatiedruk om te gaan. Er zijn aanwijzingen dat het risico op stress-gerelateerde aandoeningen en depressieve klachten op latere leeftijd hierdoor kan afnemen.

4) Vitaal ouder worden:

Nederland vergrijst: mensen worden steeds ouder en het aandeel ouderen in de samenleving neemt toe. Het aantal 75-plussers ligt nu rond de 1,3 miljoen. In 2040 is dit aantal bijna verdubbeld. Van alle 75-plussers ervaart op dit moment 65% een goede kwaliteit van leven, blijkt uit de monitor van het programma Langer Thuis. Met de meeste ouderen gaat het dus goed. Maar de vergrijzing zet de komende jaren door. Ook al zijn de meeste mensen boven de 75 nog vitaal, er komen in de toekomst steeds meer ouderen met een chronische aandoening, zoals artrose, nek-

en rugklachten en diabetes. Ook kampen steeds meer ouderen met multi morbiditeit: twee of meer chronische aandoeningen die elkaar beïnvloeden. Daarnaast nemen sociale problemen onder ouderen toe.

Nationaal Preventieakkoord

Door roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik aan te pakken kan de gezondheid van heel veel Nederlanders verbeteren. Daarom heeft de Rijksoverheid samen met meer dan 70 maatschappelijke organisaties het Nationaal Preventieakkoord gesloten. Daarin staan meer dan 200 afspraken om Nederland gezonder te maken.

Jaarlijks sterven 35.000 Nederlanders door roken, overgewicht of probleemdrinken. Ze zijn samen de grootste oorzaak van ziekte in Nederland. De afspraken in het Nationaal Preventieakkoord hebben gevolgen voor iedereen in Nederland. Aanpak van deze 3 onderwerpen verbetert de gezondheid van veel mensen. Gezonde voeding is bijvoorbeeld een maatregel voor iedereen, niet alleen voor mensen met overgewicht. En als minder mensen roken, zijn er minder meerokers.

In het Nationaal Preventieakkoord staan afspraken van meer dan 70 organisaties, waaronder afspraken die de Rijksoverheid neemt. Andere organisaties zijn bijvoorbeeld organisaties uit de zorg, het bedrijfsleven, gemeenten en het onderwijs. Zij vertegenwoordigen een groot deel van de Nederlandse bevolking. Zodat de groep mensen die door de afspraken bereikt worden ook groot is.

Nationaal Sportakkoord

In juni 2018 heeft het ministerie van VWS samen met partijen uit sport, bedrijfsleven, gemeenten en maatschappelijke organisaties het Nationaal Sportakkoord gesloten. Doel van het sportakkoord is om sport zo aantrekkelijk en toegankelijk mogelijk te maken voor álle inwoners, in álle levensfasen.

Sport en bewegen dragen bij aan een gezonde leefstijl en daarmee aan de gezondheid, maar ook aan de verbinding tussen mensen, dagbesteding en zingeving. De ambities en doelen van het Nationaal Sportakkoord raken dan ook aan de gezondheidsdoelstellingen in het Nationaal Preventieakkoord: preventie van roken, overgewicht en alcohol. Naast aandacht voor een gezonde leefstijl middels rookvrije sportverenigingen, gezonde voeding en minder alcoholgebruik in de sportkantine, zijn er ook andere raakvlakken met gezondheid:

- sport als middel om de druk op de gezondheidszorg en jeugdzorg te verminderen, door mee te doen en te ontmoeten;
- als middel voor betere cognitieve prestaties;
- als middel om aan (vrijwilligers)werk te komen.

Bijlage 2: Aanbod Toezicht Kinderopvang 2021

Kinderdagopvang/ centrum voor Buitenschoolse opvang	Delft	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Was	Wes	Ztm	Tot.
Onderzoek voor registratie nieuw kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang (OVR)	11	0	4	3	4	1	3	0	4	30
Onderzoek na registratie nieuw kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang (ONR)	11	0	6	3	4	1	3	1	4	33
Streng aan de poort: Onderzoek voor registratie nieuw kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang (OVR)	0	35	1	0	1	1	0	0	1	39
Streng aan de poort: Onderzoek na registratie nieuw kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang (ONR)	0	35	1	0	1	1	0	0	1	39
Regulier onderzoek (alle items)	4	62	0	0	0	0	0	5	0	71
Regulier onderzoek BSO, KDV (beperkt)	11	0	8	5	10	4	2	11	10	61
Inspectie op basis van Risico Gestuurd Toezicht BSO, KDV Groene inspectie	56	0	44	14	19	38	18	61	94	344
Inspectie op basis van Risico Gestuurd Toezicht BSO, KDV Groene+	0	350	0	0	0	0	0	15	0	365
Inspectie op basis van Risico Gestuurd Toezicht BSO, KDVGele inspectie	33	70	15	4	13	13	3	11	15	177
Inspectie op basis van Risico Gestuurd Toezicht BSO, KDV Oranje inspectie	1	11	2	2	3	2	0	0	3	24
Inspectie op basis van Risico Gestuurd Toezicht BSO, KDV Rode inspectie	0	70	0	0	1	0	1	0	1	73
VE-module (gegevens aug 2019, alle locaties die VE aanbieden)	21	134	10	5	8	11	3	33	28	253
Nader onderzoek (herinspectie), inclusief rapportage	10	60	2	2	4	2	0	2	12	94
Nader onderzoek (bureauonderzoek), inclusief rapportage	1	20	2	1	2	2	1	2	20	51
Incidenteel onderzoek (herinspectie), inclusief rapportage	7	70	3	1	2	2	2	6	4	97
Incidenteel onderzoek uitbreidingen (bureauonderzoek), inclusief rapportage	1	30	3	1	4	4	3	15	4	65
Flitsactie	0	150	68	0	0	0	0	0	0	218

Voorziening voor gastouderopvang	Delft	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Was	Wes	Ztm	Tot.
Inspectie nieuwe voorziening voor gastouderopvang of voor wijziging van een bestaande registratie (10 wkn. onderzoek), inclusief rapportage (OVR VGO)	15	100	25	8	12	12	15	25	20	232
Reguliere inspectie, inclusief rapportage (jaarlijks)	17	300	35	3	25	15	10	68	33	506
Nader onderzoek (herinspectie/bureau) inclusief rapportage	0	4	1	0	0	1	0	1	1	8
Incidenteel onderzoek	2	7	1	1	1	0	0	1	2	15
Incidenteel onderzoek (bureau)	2	7	2	0	1	0	0	1	1	14

Gastouderbureaus (geen IKK)	Delft	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Was	Wes	Ztm	Tot.
Onderzoek voor registratie nieuw gastouderbureau	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Onderzoek na registratie nieuw kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en gastouderbureau	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Streng aan de poort : Onderzoek voor registratie nieuw gastouderbureau	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Streng aan de poort : Onderzoek na registratie nieuw gastouderbureau	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Regulier onderzoek van een gastouderbureau (alle items)	0	3	0	0	1	0	0	0	0	4
Regulier onderzoek van een gastouderbureau (beperkt)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inspectie op basis van Risico Gestuurd Toezicht, Groene inspectie	2	4	1	0	2	2	1	2	2	16
Inspectie op basis van Risico Gestuurd Toezicht, Gele inspectie	1	3	0	0	0	0	0	0	1	5
Inspectie op basis van Risico Gestuurd Toezicht, Oranje inspectie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inspectie op basis van Risico Gestuurd Toezicht, Rode inspectie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Overig	Delft	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Was	Wes	Ztm	Tot.
Herstel-aanbod (KDV, BSO, GOB en gastouders)	20	70	15	5	8	6	7	15	14	160
Klachten signalen	2	20	2	1	1	2	1	2	2	33
Bevel	0	8	0	0	0	0	0	0	0	8
Overleg uren	6	96			3	3		10	5	123

Jeugdverblijven	Delft	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Was	Wes	Ztm	Tot.
Jeugdverblijven	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1

Gemeenschappelijke regeling aantallen	Delft	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Was	Wes	Ztm	Tot.
Totaal	**234**	**1722**	**253**	**59**	**130**	**123**	**73**	**287**	**284**	**3165**

Bijlage 3: Budgettaire consequenties ontwikkelingen per gemeenten 2021 t/m 2023

Budgettaire consequenties per gemeente 2021 t/m 2023

Taken (bedragen x € 1.000)	Totaal baten 2021	De	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Wa	We	Ztm	Externe bijdrage
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) - GB - Midden	238	22	116	16	4	12	12	6	24	27	-
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) - Epidemiologie -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ontwikkeling forensische geneeskeunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Correctie aantal inwoners regio Haaglanden**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Correctie aantallen (productie) Toezicht kinderopvang	-55	-17	-32	-2	0	3	-6	-1	-0	-1	-
Loon en prijsontwikkeling***	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ontwikkeling bedrijfsvoeringskosten****	560	43	260	33	8	22	22	11	44	50	66
Totaal	**743**	**48**	**344**	**48**	**12**	**37**	**28**	**16**	**67**	**75**	**66**

Taken (bedragen x € 1.000)	Totaal baten 2022	De	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Wa	We	Ztm	Externe bijdrage
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) - GB - Midden	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	0
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) - Epidemiologie	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	0
Ontwikkeling forensische geneeskeunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Correctie aantal inwoners regio Haaglanden	350	32	171	24	6	17	17	8	35	39	0
Correctie aantallen (productie) Toezicht kinderopvang	-57	-18	-33	-2	0	3	-6	-1	-0	-1	-
Loon en prijsontwikkeling	377	26	137	19	5	14	14	7	28	31	96
Ontwikkeling bedrijfsvoeringskosten	560	43	260	33	8	22	22	11	44	50	66
Totaal	**1.230**	**84**	**535**	**74**	**19**	**57**	**47**	**25**	**106**	**119**	**162**

Taken (bedragen x € 1.000)	Totaal baten 2023	De	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Wa	We	Ztm	Externe bijdrage
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) - GB - Midden	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	0
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) - Epidemiologie	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	0
Ontwikkeling forensische geneeskeunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Correctie aantal inwoners regio Haaglanden	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Correctie aantallen (productie) Toezicht kinderopvang	-57	-18	-33	-2	0	3	-6	-1	-0	-1	-
Loon en prijsontwikkeling	377	26	137	19	5	14	14	7	28	31	96
Ontwikkeling bedrijfsvoeringskosten	560	43	260	33	8	22	22	11	44	50	66
Totaal	**880**	**51**	**364**	**50**	**13**	**39**	**30**	**17**	**72**	**80**	**162**

3. Ontwikkelingen en begrotingsuitgangspunten Veilig Thuis

3.1 Introductie

Onderweg naar een Begroting 2022 wordt allereerst een Voorjaarsbrief opgesteld, waarin de beleidsmatige en bedrijfsmatige ontwikkelingen staan opgenomen die effect hebben op de begroting. De uitgebreide financiële vertaling van beleid naar begroting volgt in de ontwerpbegroting 2022 die in april aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd. Ontwikkelingen worden benoemd maar wat het effect in euro's is op de Begroting is in deze fase nog onvoldoende te duiden. Dit betekent dat de ontwikkelingen de komende tijd worden gemonitord en duidelijker in financiële cijfers kunnen worden gegoten. Alhoewel de voorjaarsbrief primair bedoeld is voor de Begroting 2022 vinden wij het toch belangrijk om 2020 en 2021 mee te nemen. Dit omdat de situatie zoals deze nu is niet te voorzien was ten tijde van het opstellen van de Voorjaarsbrief voor 2021.

3.1.1 Terugkoppeling voorjaarsbrief 2021

De vorige voorjaarsbrief beschreef ontwikkelingen die op verschillende manieren impact hebben gehad op de begroting 2021 van Veilig Thuis. In 2022 zullen we de lijn zoals beschreven in de Voorjaarsbrief 2021 voortzetten. De samenwerking in de keten, het inzichtelijk maken van de recidive en de aanpak recidive zullen verder vorm krijgen. Het vergroten van de capaciteit door gerichter sturen door het management, het terugdringen van het ziekteverzuim, het behouden van personeel, de werving en het bijhouden van expertise is een proces wat continue aandacht heeft en zal blijven houden in 2022.

3.1.2 Zienswijzen stand van zaken

De verschillende raden van de gemeenten in de regio stellen elk een zienswijze op over de jaarlijkse ontwerpbegroting. Voor de begroting 2021 zijn voor VT vijf punten van aandacht benoemd. Hieronder wordt kort een stand van zaken gegeven.

1. **Bedrijfsvoering Algemeen**: hier is aandacht aan besteed door investering bij planning en control binnen Gemeente Den Haag en de versterking van de financiële beleidsmedewerker, middels tijdelijke inhuur, bij VT.

2. **Verhouding Flexibele schil en vaste formatie**: De krappe arbeidsmarkt is de aanleiding om relatief veel tijdelijk personeel in te schakelen. De inzet blijft om met gerichte wervingscampagnes de hoeveelheid vast personeel te vergroten, omdat vast personeel doorgaans langer aan de organisatie verbonden blijft. Met maatregelen binnen Veilig Thuis en in de keten wordt ondertussen gewerkt aan beperking van de groeiende capaciteitsbehoefte van Veilig Thuis. Met de flexibele schil wordt voorkomen dat door deze maatregelen op langere termijn overcapaciteit ontstaat.

3. **Groei meldingen en adviezen VT, wachtlijsten**: In 2020 is het gelukt de wachtlijst terug te dringen. Dit is onder andere gelukt doordat de personele capaciteit beter op orde komt. Daarnaast is er inzet gepleegd om het werkproces intern efficiënter te laten verlopen en wordt er kritischer gekeken naar de aard van de meldingen van Veilig Thuis, lichtere meldingen worden sneller doorgezet naar het voorliggend veld. Het werken binnen de wettelijke termijnen (veiligheidsbeoordeling afgerond binnen 5 werkdagen en het afronden van een

dienst voorwaarden en vervolg binnen 10 weken) vraagt blijvende aandacht. Met het terugdringen van de wachtlijst en de inzet van Werkbegeleiders op de sturing van de doorlooptijden verwacht VT beter aan de wettelijke termijnen te kunnen voldoen.

4. **Sturing in de keten**: De samenwerking tussen Veilig Thuis en ketenpartners heeft veel aandacht gekregen de afgelopen periode. De organisatie en het bestuur van Veilig Thuis Haaglanden werken aan praktische en duurzame samenwerking rond de ketenaanpak in het kader van de Regiovisie, waarover de centrumgemeenten Den Haag en Delft regionale regie voeren. Een belangrijke stap hierbij is dat Veilig Thuis door middel van de ketenmonitor (met periodieke en systematische informatievoorziening) een bijdrage gaat leveren aan monitoring en knelpuntenanalyses van de keten. In hoofdstuk 3.2 zullen we uitgebreider ingaan op de ontwikkelingen in de samenwerking in de keten.

5. **Recidive**: Binnen Veilig Thuis wordt een ketenmonitor ontwikkeld, waardoor het mogelijk is om meer zicht te krijgen op de (groei van het aantal) meldingen, hermeldingen en recidives en wat de aandachtspunten in samenwerking in de aanpak huiselijk geweld zijn.

6. **DUVO middelen**: het bestuur van de GR wordt geïnformeerd over de besluiten en uitwerking van maatregelen in het kader van de Regiovisie, en van de inzet van DUVO-middelen die de centrumgemeenten ontvangen in het kader van de radarfunctie Veilig Thuis en de aangescherpte meldcode. Ten aanzien van de DUVO-middelen die VTH in 2020 heeft ontvangen vanwege stijging meldingen en adviezen is het bestuur geïnformeerd door de centrumgemeenten middels een memo in het AB van 9 juli 2020.

3.2 Inhoudelijke ontwikkelingen

Corona

Tegen de verwachting in heeft Corona geen grote afwijkingen in het aantal meldingen, advies vragen of huisverboden doen ontstaan. Veilig Thuis blijft de ontwikkelingen ten aanzien van het aantal adviezen en (aard van de) meldingen nauwlettend volgen. Indien blijkt dat hier veranderingen in ontstaan gerelateerd aan corona zullen we hier (waar mogelijk in afstemming met het Landelijk Netwerk Veilig Thuis) initiatieven op ontwikkelen.

Op dit moment wordt er door het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) onderzoek gedaan naar huiselijk geweld tijdens de corona pandemie. Veilig Thuis Haaglanden levert data voor dit onderzoek. Landelijk zijn er in afstemming met de VNG, vanuit de centrum gemeentelijke vrouwenopvang besluitvormingslijn, en het ministerie van VWS initiatieven ontwikkeld als Masker 19 (waarbij een betrokkene die te maken heeft met huiselijk geweld, via de apotheek, ondersteuning kan vragen bij Veilig Thuis) en een chatfunctie bij Veilig Thuis Haaglanden waardoor er op een laagdrempelige manier contact gezocht kan worden op het moment dat er ondersteuning nodig is.

Chatfunctie

Vanaf 25 mei zijn de 26 Veilig Thuis-organisaties bereikbaar via de chat. Slachtoffers, plegers, omstanders en professionals kunnen via de chat anoniem advies vragen bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Bellen kan soms lastig zijn voor iemand die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Zeker in de periode waarin mensen meer thuis zijn als gevolg van de maatregelen tegen Covid19. De chatfunctie doorloopt de pilot en ontwikkelfase. Na de pilotfase is de chatmogelijkheid tot in ieder geval het einde van 2021 verlengd. Tussen half juni en begin oktober zijn ruim 5.900 chatgesprekken gevoerd. Op dit moment wordt in opdracht de VNG, VWS en het LNVT een financiële impactanalyse uitgevoerd, ten aanzien van doorontwikkeling, licenties, training en personele inzet. De resultaten komen het eerste kwartaal 2021 beschikbaar. In 2021 zal de chatfunctie geëvalueerd worden, waarna besluitvorming over inzet van de functie in 2022 volgt. Zowel bij VTH als via de centrum gemeentelijk VO-besluitvormingslijn via de VNG. De personele inzet binnen Veilig Thuis voor de uitvoering van de chat vraagt 1,5 FTE. Deze inzet komt bovenop de reguliere inzet van maatschappelijk werkers.

Volgens onderzoek van Significant zijn vrijwel alle Veilig Thuis-organisaties en centrumgemeenten overtuigd van de inhoudelijke meerwaarde van de chatfunctie. Deze meerwaarde blijkt voornamelijk uit het brede(re) bereik en de laagdrempeligheid van de chatfunctie. Het onderzoek bevat diverse aanbevelingen. Zo wordt geadviseerd om landelijke afspraken te maken over de verdeling van chatgesprekken die niet voor de ‘eigen’ Veilig Thuis-organisatie bedoeld zijn, en wordt aangeraden om scenario’s uit te werken over het schaalniveau waarop de chatfunctie georganiseerd kan worden.

Ketensamenwerking en ontwikkelsporen binnen de Regiovisie aanpak huiselijk geweld

In de aanpak van huiselijk geweld staat Veilig Thuis gelukkig niet alleen. Er zijn verschillende ontwikkelingen gaande op het verbeteren van de keten in de aanpak van huiselijk geweld. Deze ontwikkelsporen hebben niet direct invloed op de begroting van VT en worden gefinancierd vanuit de uitwerking van de radarfunctie. Kennis over de ontwikkelsporen is van belang om een weloverwogen keuze te kunnen maken ten aanzien van de bestedingscategorieën en het belang van de lokale teams die in hoofdstuk 2 zijn beschreven.

1. Ontwikkelspoor zelfscan kwaliteitskader lokale teams en VTH-monitor

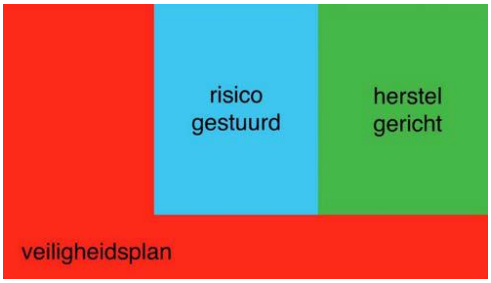
Een daarvan is het ontwikkelspoor zelfscan kwaliteitskader lokale teams en VTH-monitor. Dit ontwikkelspoor komt mede voort uit de herijking van de samenwerkingsafspraken tussen de lokale teams en VTH-monitor. Die herijking van de samenwerkingsafspraken bevindt zich op dit moment in de afrondende fase. Het uitgangspunt is dat er betere afstemming is tussen de lokale teams en Veilig Thuis; waarbij er minder overdrachtsmomenten – en daarmee tijdverlies - zijn tussen Veilig Thuis en de lokale teams. Veilig Thuis zal de lokale teams indien gewenst meer gaan ondersteunen vanuit de adviesfunctie. De meest complexe casuïstiek, waarbij de inzet van de bevoegdheden van Veilig Thuis noodzakelijk is, blijft bij Veilig Thuis.

Naast het herijken van de samenwerkingsafspraken wordt momenteel de zelfscan aan de hand van het kwaliteitskader ‘Werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams’ uitgevoerd binnen de regio Haaglanden. De zelfscan in combinatie met de ketenmonitor die door

Veilig Thuis is ontwikkeld biedt handvatten voor de doorontwikkeling van de aanpak huiselijk geweld in de regio Haaglanden. De zelfscan wordt uitgevoerd door de gemeenten. De resultaten, analyse en conclusies worden in 2021 verwacht. Aan de hand van de uitkomsten van de zelfscan kunnen er nadere afspraken gemaakt worden over de wijze waarop de lokale teams en Veilig Thuis de (lokale) aanpak ten aanzien van huiselijk geweld verder vormgeven.

2. Ontwikkelspoor gefaseerde ketenaanpak

Het Landelijk Actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis', en in de Regiovisie aanpak huiselijk geweld, die ook door de ketenpartner is omarmd, is de gefaseerde ketenzorg benoemd als middel voor een effectievere en efficiëntere samenwerking, waardoor ook recidive daalt. Via de gefaseerde ketenzorg willen we huiselijk geweld duurzaam oplossen. Door samenwerking volgens gefaseerde ketenzorg bieden we immers continuïteit in zorg en ondersteuning: via passende, volgtijdelijke en tijdige overdracht zorgen we voor een effectieve en efficiënte gezamenlijke aanpak. Ketenpartners hebben de gefaseerde ketenzorg omarmd, maar tegelijkertijd zien we dat de gefaseerde ketenzorg nog niet (gezamenlijk) geïmplementeerd is. Vanaf medio oktober 2020 is vanuit het uitvoeringsprogramma van de Regiovisie Aanpak huiselijk geweld Haaglanden 2019-2022 een projectleider gestart voor dit ontwikkelspoor.

3. Ontwikkelspoor Intensief casemanagement

Een andere oorzaak van stijging van meldingen en adviezen en recidive is de complexe multiproblematiek en opeenstapeling van problemen in de gezinnen waar huiselijk geweld speelt. Dat is ook een belangrijke conclusie van het in november 2020 verschenen Verwey-Jonker Instituut onderzoek 'Kwestie van een lange adem: kan huiselijk geweld en kindermishandeling echt stoppen?' Uit dat onderzoek blijkt ook dat geweld in gezinnen verschilt, niet alleen de ernst en frequentie van het geweld, maar ook in de aard en de context waarin het geweld plaatsvindt. Elk type geweld vergt een eigen aanpak, wil die effectief zijn. Geweld dat uit onmacht of frustratie voortkomt, vraagt bijvoorbeeld om een geheel andere aanpak dan geweld dat bedoeld is om te controleren (intiem terreur) of te voldoen aan een sociaal-culturele norm (schadelijke praktijken). Naast type geweld is de aanpak van onderliggende risicofactoren, zoals schulden, uit de hand gelopen opvoedsituaties, en psychiatrische problematiek van ouders, belangrijk.

Dit alles vraagt om een systeemgerichte, deskundige aanpak van complexe huiselijk geweld zaken én aansluiting met de lokale teams voor de aanpak van de onderliggende risicofactoren en -indien helpend - inschakelen van het eigen sociaal netwerk ter ondersteuning van die gezinnen. Via intensief casemanagement kan deze aanpak gerealiseerd worden voor die gezinnen. In Haaglanden is dit soort aanpak nog niet (voldoende goed) gerealiseerd. Vanuit het ontwikkelspoor intensief casemanagement wordt hier nu op ingezet. Hiermee is medio oktober 2020 gestart.

De inschatting is dat deze werkwijze geen invloed heeft op de begroting van VTH in 2022, maar wel bij de lokale teams van de gemeenten, die naar verwachting versterkt

dienen te worden. Op termijn zal er minder inzet van Veilig Thuis nodig zijn bij lichtere meldingen, de komende periode zal er echter nog capaciteit nodig zijn om de samenwerking te kunnen intensiveren.

Jeugdbeschermingsketen

Het kabinet heeft de opdracht gegeven om te onderzoeken hoe de jeugdbeschermingsketen efficiënter ingericht kan worden. In het land zijn er een zestal pilot regio's. De pilots worden op dit moment geëvalueerd, waarna er een landelijk advies zal volgen (zie ook kamerbrief Perspectief voor de Jeugd). Haaglanden is geen pilotregio, wel loopt er op dit moment een verkenning op de vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen. Veilig Thuis participeert actief in deze verkenning, opdat wij direct kunnen anticiperen op de kansen om de samenwerking met onze ketenpartners te versterken.

Er is nog geen zicht op de financiële consequenties van een eventuele hervorming van de jeugdbeschermingsketen en de rol van Veilig Thuis daarin. Vooruitlopend op een eventuele hervorming onderzoekt Veilig Thuis hoe zij onderdeel kan zijn van initiatieven als Beter Samenspel (waarin de samenwerking vanuit de Gecertificeerde Instelling en de lokale teams vorm wordt gegeven), opdat de aanpak in de keten beter sluitend wordt en dubbelingen in het (hulpverlening)proces weggenomen worden. Daarnaast investeert Veilig Thuis Haaglanden in de samenwerking binnen de strafrechtketen, de pilot Zorg- en Straf, MDA++ en een actieoverleg met politie en het Openbaar Ministerie. Om als regionaal expertisecentrum op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling te kunnen blijven opereren is het van belang om als Veilig Thuis Haaglanden ook actief aan dit soort ontwikkelingen deel te nemen.

Versterken lokale teams

Zowel voor de ontwikkelsporen die vanuit de regiovisie zijn ingezet als voor de vernieuwingen in de jeugdbeschermingsketen geldt dat de lokale teams een belangrijke basis vormen voor die ontwikkelingen en daarmee het verstevigen en verbeteren van de aanpak huiselijk geweld. De verwachting is dat deze ontwikkelingen ook zullen bijdragen aan het effectiever en efficiënter samenwerken in de keten en op termijn ook een positieve invloed hebben op het aantal recidive- en hermeldingen bij VTH. In alle gevallen zullen deze ontwikkelingen impact hebben op lokale teams.

Mensenhandel

Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen hebben in het Interbestuurlijk Programma van februari 2018 afgesproken dat alle gemeenten in 2022 duidelijk beleid hebben om mensenhandel tegen te gaan en dat gemeenten werken aan passende regionale opvang, ondersteuning en nazorg en een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatie. Op dit moment is Veilig Thuis (nog) niet betrokken bij de ontwikkeling van de aanpak in de regio Haaglanden. Onderzocht moet worden in hoeverre er een rol voor Veilig Thuis is weggelegd in deze aanpak.

Kwaliteitsimpuls binnen Veilig Thuis Haaglanden

Veilig Thuis kent onder andere de volgende wettelijke taken (zie ook WMO 2015 art. 4.1.1 lid 2 en lid 3):

- het geven van advies en zo nodig het bieden van ondersteuning aan ieder die in verband met een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling om dit advies vraagt;
- het fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- het naar aanleiding van een melding onderzoeken of daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- het beoordelen van de vraag of – en zo ja tot welke stappen de melding aanleiding geeft;
- het in kennis stellen van een instantie die passende professionele hulp kan verlenen, van de melding, indien het belang van de betrokkene of de ernst van de situatie daartoe aanleiding geeft.

Om invulling te kunnen blijven geven aan die wettelijke taken is naast de verbetering van de ketensamenwerking ook investering in de kwaliteit van het werk binnen Veilig Thuis nodig. De afgelopen jaren is het personeelsbestand bij Veilig Thuis gegroeid, zijn er ervaren collega's vertrokken en is de werkwijze voor Veilig Thuis veranderd, mede als gevolg van het vernieuwde handelingsprotocol en de vernieuwde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De druk op (meer ervaren) collega's neemt toe en daarmee kan de noodzakelijke verdieping op het onderwerp huiselijk geweld en de doorontwikkeling van Veilig Thuis naar expertisecentrum niet gerealiseerd worden. Vanuit de keten is er vraag naar expertise en ondersteuning op de onderwerpen ouderenmishandeling, stalking, eer gerelateerd en seksueel geweld. Het afgelopen jaar hebben we verder geïnvesteerd in (de training van) aandachtsfunctionarissen op deze onderwerpen, opdat wij cliënten en de keten ten aanzien van deze problematiek op een juiste manier kunnen ondersteunen, passend binnen onze wettelijke taken.

3.3 Incidentele posten

Thuiswerken

De pandemie houdt aan en het devies blijft voorlopig nog om thuis te werken. Normaliter zijn kosten voor werkplekken al voorzien in de begroting, maar dit is een uitzonderlijk geval. Voor zover deze kosten door de opdrachtnemer niet door het Rijk gecompenseerd kunnen worden, is het belangrijk een voorziening te treffen, zodat we voorbereid zijn op eventuele, incidentele extra kosten (zie ook artikel 5.8 uit de Dienstverleningsovereenkomst). Hiervoor stellen wij een bedrag voor van €25.000, opgebouwd uit: €12.000 voor zelf aan te schaffen hulpmiddelen, €8.000 voor voorzieningen standaard thuiswerkplek en €5.000 voor bijzondere hulpmiddelen.

ICT migratie

Er lopen gesprekken over een eventuele ICT migratie naar het Dienstencentrum van de gemeente Den Haag. In 2021 wordt de mogelijke migratie van ICT van diverse externe leveranciers naar de dienstverlening van gemeente Den Haag onderzocht. Belangrijke motivatie is het opheffen van dubbele kosten en synergie met de digitale werkomgeving van de gemeente. Om de kostenbesparing te realiseren, vraagt dit eerst een investering.

De omvang daarvan wordt onderzocht en wordt komend jaar helder. Het voorstel is om opdracht te geven voor deze eerste fase. Dit is een incidentele kostenpost ter waarde van €28.900, en daarna een go/no-go besluit te nemen op basis van de aangescherpte inzichten. Gelet op het incidentele karakter zijn deze kosten niet voorzien in de begroting.

Deze incidentele kosten ICT migratie worden gemaakt om te onderzoeken wat er moet gebeuren om aan te sluiten op de Haagse omgeving. Dit volgt uit de keuze om de uitvoering binnen Den Haag onder te brengen. Het is nog onduidelijk of er kosten zullen zijn voor VTH, wanneer wordt aangesloten op de Haagse omgeving.

3.4 Financiële en bedrijfsmatige ontwikkelingen

De dekking voor de huidige begroting van Veilig Thuis kent de volgende opbouw:

Opbouw begroting Veilig Thuis	2021	2022	2023	2024
Centrumgelden Regiovisie	2.568	2.568	2.568	2.568
Extra middelen radarfunctie/meldcode	2.703	2.703	2.703	2.703
Extra toegekende rijksmiddelen 2020 1e deel	2.300	2.300	2.300	2.300
Deelnemersbijdragen	9.800	9.800	9.800	9.800
Huidige begroting Veilg Thuis	**17.371**	**17.371**	**17.371**	**17.371**

In de septembercirculaire 2020 van het Rijk is er landelijk structureel €38,6 mln. toegevoegd aan de Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DUVO) ten behoeve van de versterking van Veilig Thuis. Dit is gebeurd na een lang lobbytraject van centrumgemeenten via de VNG en de G4, via een landelijk onderzoek naar de ontwikkelingen van meldingen en adviezen. Hieruit bleek dat bij nagenoeg alle VT-organisaties de adviezen en meldingen stegen n.a.v. de wetswijziging Aangescherpte Meldcode. De VNG-claim van € 38,6 mln. is daarop gehonoreerd. Deze lobby was versterkt door een G4-lobby waarbij opgeroepen was tot een duurzame oplossing voor Veilig Thuis, binnen de brede aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. De G4 heeft daarbij opgeroepen om:

- extra middelen voor Veilig Thuis en voor de gehele keten vrij te maken;
- ervoor te waken dat investeren in vroeg signalering en –interventie en versterking van lokale teams niet naar de achtergrond verdwijnt, en tenslotte;
- rust en de nodige experimenteer- en financiële ruimte om de doorlooptijden bij Veilig Thuis te verbeteren en ook de wachttijden in de beschermingsketen en inzet en expertise bij de lokale teams aan te pakken.

In het AB van 9 april jl. is aangegeven dat de volgende drie ontwikkelsporen zijn ingezet door Veilig Thuis:

1. Vergroten van de capaciteit bij Veilig Thuis.
2. Beter benutten van de beschikbare capaciteit (intern en verbetering van de aansluiting op behoefte van de ketenpartners).
3. Beter benutten van de beschikbare capaciteit in de keten.

Via de inzet van de twee laatstgenoemde ontwikkelsporen, wordt beoogd slim te investeren in de keten om structureel op langere termijn de regionale keten van aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling te versterken en recidive te verminderen.

Daarmee verwachten we de druk op en kosten van Veilig Thuis te verminderen. Naar nu blijkt uit de septembercirculaire worden de extra middelen verdeeld via het objectief verdeelmodel van de DUVO-middelen. Dit betekent voor de centrumgemeenten Delft en Den Haag samen ca. €3,4 mln. De stuurgroep Huiselijk Geweld (HG) heeft via een memo in het AB van juli 2020 aangegeven ervoor te kiezen de extra middelen van centrumgemeenten Delft en Den Haag volledig aan Veilig Thuis Haaglanden toe te kennen (zie ook paragraaf 3.2.1, punt 6). De stuurgroep HG kiest hiervoor vanwege de jarenlange oplopende gemeentelijke bijdrage aan de begroting van VTH. Omdat ten tijde van de vaststelling van de gewijzigde begroting 2020 en de begroting 2021 er nog geen zekerheid was over de toekenning van de extra Rijksmiddelen, en er een collegebesluit nodig is voor definitieve toekenning aan Veilig Thuis Haaglanden, is niet het hele extra bedrag aan rijksmiddelen opgenomen in de GR-begroting. Voorzichtigheidshalve is een bedrag van €2,3 mln. opgenomen. Met het opnemen van deze extra baten is een stijging van de deelnemersbijdragen ter dekking van de extra kosten als gevolg van de toename van het aantal meldingen (die later dan wellicht weer teruggedraaid zou moeten worden) voorkomen. Naast de nu extra toegekende structurele rijksmiddelen zijn er in 2021 ook incidenteel extra middelen beschikbaar aangezien de centrumgemeenten Den Haag en Delft hebben besloten om de eerder aan Veilig Thuis toegekende rijksmiddelen in het kader van de aangescherpte meldcode/radarfunctie te verhogen van 80% naar 90% van het beschikbare bedrag, wat een extra incidentele bijdrage aan Veilig Thuis betekent van €0,3 mln. Deze extra bijdrage is nog niet in de GR-begroting verwerkt.

Samengevat:

Nog beschikbaar voor Veilig Thuis vanuit Regiovisie/DUVO:	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Nog niet aan VT beschikbaar gestelde incidentele verhoging bijdrage Regiogemeenten (90% ipv 80%)	295	-	-	-
Extra toegekende rijksmiddelen 2020 2e deel (incidenteel 2020)	1.100	-	-	-
Extra toegekende rijksmiddelen 2020 2e deel (structureel vanaf 2021)	1.100	1.100	1.100	1.100
Totaal beschikbare ruimte	**2.495**	**1.100**	**1.100**	**1.100**

De genoemde bedragen staan los van de begroting, de reeds vastgestelde begrotingswijzigingen voor VTH en de extra middelen die VTH reeds heeft ontvangen.

Loon- en prijsstijgingen
Loon- en prijsstijgingen zijn autonome ontwikkelingen en staan als het goed is niet ter discussie. Omdat de precieze bedragen nu nog niet bekend zijn wordt deze als PM opgenomen.

Bedrijfsvoeringstoeslag
De bedrijfsvoeringstoeslag is in 2020 incidenteel geactualiseerd voor 2020. Vooralsnog wordt het geactualiseerde bedrag voor 2020 van €383k opgenomen. Voor 2021 en verder moet de actualisatie nog verwerkt worden in de begrotingswijziging en ontwerpbegroting.

3.5 Bestedingscategorieën

Voor de benutting van de hiervoor benoemde financiële ruimte zijn de volgende bestedingscategorieën geïdentificeerd:

Het betreft de volgende bestedingscategorieën voor de incidentele ruimte (in 2021):

1. Kwaliteitsimpuls en versterking staffunctie Veilig Thuis Haaglanden.
2. Vorming van een bestemmingsreserve voor opvangen van schommelingen in uitgaven zodat niet elk financieel effect direct doorwerkt in de aanpassing van de deelnemersbijdragen.
3. Investering versterking met lokale teams.
4. Chatfunctie & vereiste investeringen 2021.

Het betreft de volgende bestedingscategorieën voor de structurele ruimte (ná 2021):

1. Kwaliteitsimpuls en versterking staffunctie Veilig Thuis Haaglanden.
2. Structurele versterking met lokale teams.
3. Chatfunctie & vereiste investeringen.

Onderstaand worden de verschillende bestedingscategorieën uitgewerkt. Per bestedingscategorie wordt aangegeven wat (1) de inhoud van de besteding is, (2) wat het beoogde resultaat van de investering is en (3) wat het eventuele risico is als de investering niet gedaan wordt.

3.6 Uitwerking bestedingscategorieën

1. Staffunctie en kwaliteitsimpuls VTH

Veilig Thuis Haaglanden groeit en ontwikkelt zich sterk. Deze ontwikkeling heeft ook haar effect op de backoffice van Veilig Thuis Haaglanden. Om de backoffice op niveau te houden is er behoefte aan de invulling van de volgende rollen.

a) Kwaliteitsmedewerker

Binnen Veilig Thuis is er behoefte aan uitbreiding van de staf met een kwaliteitsmedewerker. De focus van deze medewerker zal naast de reguliere werkzaamheden o.a. liggen op het analyseren en registreren van incidenten en calamiteiten, ingegeven vanuit wettelijke verplichtingen om dit op een goede manier in te richten. Op dit moment is dit binnen Veilig Thuis onvoldoende ingericht. De inspectie ziet erop toe dat er deze processen bij VTH worden ingericht en het is essentieel dat dit wordt opgezet en ingebed in de organisatie.

Daarnaast zal deze medewerker zich, met behulp van de PDCA-cyclus, focussen op deze processen binnen de organisatie, zodat Veilig Thuis zich ontwikkelt naar een lerende organisatie. De medewerker zal 0,8 – 1 fte werken, in maximaal schaal 11.

b) Beleidsmedewerker financiën

Binnen Veilig Thuis is er behoefte aan uitbreiding van de staf met een beleidsmedewerker Financiën. De focus van deze medewerker zal naast de reguliere werkzaamheden o.a. liggen op het beheren en de doorontwikkeling van de planning & control cyclus, de doorontwikkeling van de managementinformatie en als klankboard van het MT en de directie. Op dit moment is deze functie binnen Veilig Thuis niet ingericht. Er is extern ingehuurd om een eerste invulling te geven aan deze functie, maar de organisatie van

Veilig Thuis is dusdanig gegroeid dat er behoefte is aan structurele invulling. De medewerker zal 0,8 – 1 fte werken, in maximaal schaal 11.

2. Bestemmingsreserve

De reservering van de DUVO-middelen heeft als bestemming huiselijk geweld. Voor de komende jaren zijn er voor VTH een aantal risico's te onderscheiden, gerelateerd aan huiselijk geweld:

a) Investering Jeugdbeschermingsketen.
b) Ontwikkeling meldingen (stijging).
c) Ontwikkeling organisatie VTH (groei, organisatieadvies, professionalisering, ontwikkeling dashboard - managementinformatie).

Om niet verrast te worden is het voorstel hier een voorziening voor te treffen, waarbij een bestemmingsreserve het beste past. De DUVO-middelen worden via het gemeentefonds uitgekeerd, wat geen belemmering is om met deze rijksbijdrage een bestemmingsreserve te vormen. De toevoeging aan de reserve moet via de resultaatbestemming in de jaarrekening lopen.

Onderliggend aan de bestemmingsreserve ligt een bestuurlijk bestedingsplan voor de jaren waarin de reserve wordt aangehouden.. De uitwerking van het bestuurlijk bestedingsplan wordt opgenomen in de begroting voor 2022.
De bestemmingsreserve zal vooralsnog voor maximaal 3 jaar worden aangehouden.

3. Versterking van de lokale teams

Het versterken van de lokale teams heeft als resultaat dat lichtere meldingen rondom huiselijk geweld lokaal kunnen worden opgepakt en de complexere meldingen door de lokale teams, in samenwerking met de keten worden opgepakt. Naast het herijken van de samenwerkingsafspraken wordt momenteel de zelfscan aan de hand van het kwaliteitskader 'Werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams' uitgevoerd binnen de regio Haaglanden. De zelfscan in combinatie met de ketenmonitor die door Veilig Thuis is ontwikkeld biedt handvatten voor de doorontwikkeling en versterking van de aanpak huiselijk geweld in de regio Haaglanden.

Deze versterking kan ingevuld worden door budget binnen Veilig Thuis te houden en van daaruit investeringen in de lokale teams.
Investeren in lokale teams is van belang. Een stevig lokaal team, waarin verschillende expertises zijn geborgd, maakt dat betrokkenen (burgers) sneller een passend ondersteuningsaanbod krijgen. Dit leidt tot verbetering van de doorlooptijden en vermindering van de wachtlijsten.

4. Chatfunctie & vereiste investeringen

De chatfunctie is ontstaan als nieuw, landelijk beleid medio 2020 n.a.v. maatregelen rondom Covid19. Het doel van de chatfunctie is om een laagdrempelige ingang te creëren, voor potentiële slachtoffers die, naar verwachting, door de lockdown moeilijk telefonisch contact op kunnen nemen met VT. De chatfunctie is een nieuwe, laagdrempelige toegang voor adviesvragen aan Veilig Thuis. Zie ook paragraaf 3.3, Inhoudelijke ontwikkelingen.

De chatfunctie bij Veilig Thuis bevindt zich in een pilot en ontwikkelfase. De pilot loopt tot en met december 2021. Op dit moment wordt in opdracht van de VNG (centrum

gemeentelijke besluitvorming VO), VWS en het LNVT een financiële impactanalyse uitgevoerd, ten aanzien van doorontwikkeling, licenties, training en personele inzet. De resultaten komen het eerste kwartaal 2021 beschikbaar, waarna eind 2021 besluitvorming over inzet van de functie in 2022 volgt. De personele inzet binnen Veilig Thuis voor de uitvoering van de chat vraagt 1,5 FTE.

Het landelijk wethoudersoverleg VO heeft het belang aangegeven van de chatfunctie en dat deze in ieder geval in 2021 door moet gaan.

Naast de chatfunctie zijn in deze post ook de volgende onderdelen opgenomen, zoals opgenomen bij de inhoudelijke ontwikkelingen, welke in voorgaande paragrafen van deze voorjaarsbrief zijn opgenomen:

- Thuiswerkfaciliteiten: €25.000.
- ICT migratie naar IDC-A: €28.900.
- Werkbegeleiders (2 fte) t.b.v. verkorten wachtlijsten: €208.000 (dit betreft niet alleen het brutosalaris, maar ook alle werkgeverslasten en de kosten voor pensioen en verzekering).

3.7 Financiële uitwerking bestedingscategorieën

De beschikbare middelen worden over de hiervoor genoemde bestedingscategorieën verdeeld, conform de wens van het AB van 11 februari 2021. Omdat de financiële ruimte in 2021 hoog is, is het voorstel om in bepaalde gevallen, zoals de versterking van de lokale teams, de investering te spreiden over meerdere jaren. Concreet zal het deel dat niet in het jaar besteed wordt, worden opgenomen in de bestemmingsreserve voor besteding in volgende jaren.
Door het AB van 11 februari 2021 is gekozen voor zwaartepunt in de investering in de lokale teams. Tevens wordt een deel gebruikt voor de opbouw van de bestemmingsreserve. Het overige deel komt ten goede aan de invulling van de chatfunctie en vereiste investeringen en een kwaliteitsimpuls en versterking van de staffunctie VTH. Concreet zit dit er als volgt uit:

Incidenteel (in 2021)	**%**	**euro**
1. Kwaliteitsimpuls en versterking staffunctie VTH.	10%	250.000
2. Vorming bestemmingsreserve	10%	240.000
3. Investering versterking van lokale teams.	64%	1.527.000
5. Chatfunctie & vereiste investeringen.	16%	383.000
Totaal	100%	2.400.000

Structureel (vanaf 2022)	**%**	**euro**
1. Kwaliteitsimpuls en versterking staffunctie VTH.	23%	250.000
2. Investering versterking ven lokale teams.	42%	467.000
4. Chatfunctie & vereiste investeringen.	35%	383.000
Totaal	100%	1.100.000

De bedragen kunnen fluctueren, wanneer het bedrag voor de bestemmingsreserve bekend is, vooralsnog is uitgegaan van 10% van het totale beschikbare bedrag voor 2021. Onderliggend aan de bestemmingsreserve ligt een bestuurlijk bestedingsplan voor de jaren waarin de reserve tot besteding. De uitwerking van het bestuurlijk bestedingsplan wordt opgenomen in de begroting voor 2022.

4. Algemene begrotingsuitgangspunten

4.1 Kaderbrief gemeenschappelijke regelingen Haaglanden

De *Kaderbrief begroting 2022 gemeenschappelijke regelingen* van de negen Haaglandengemeenten formuleert (financiële) uitgangspunten voor de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen waaraan deze gemeenten deelnemen. Doel is een eenduidige benadering vanuit deelnemende gemeenten van de begroting 2021 van de GR-en. De kaderbrief stelt drie zaken aan de orde:

1. Indexering;
2. Risico's en weerstandscapaciteit;
3. Tijdige afstemming en informatievoorziening.

Het GR-bestuur neemt de richtlijnen van de Kaderbrief gemeenschappelijke regelingen ten aanzien van de rapportageverplichtingen (punt 3) over. Het GR-bestuur houdt als volgt rekening met de punten 1 en 2 punten in de kaderbrief.

4.1.1 Indexering

Naar aanleiding van de Kaderbrief gemeenschappelijke regelingen stelt het bestuur de volgende kaders voor de GR-begroting 2022:

1. De GR heeft de vastgestelde begroting 2021 ook op MEV-basis geïndexeerd en volgt voor de begroting 2022 deze bestendige gedragslijn.
2. Het Financieel Statuut van de GR bepaalt dat indexatie van de begroting plaats vindt conform de richtlijnen van de deelnemende gemeenten zoals vastgelegd in de kaderbrief. In lijn hiermee zullen de lasten vermeerderen ten opzichte van het basisjaar 2021 met:
   - 2,6% voor loonkosten volgens de index prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers (bijlage 11 MEV 2021). Dit cijfer is een inschatting voor het jaar 2022 (1,3%) en een verrekening van de inschatting 2019, 2020 en 2021 (totaal 1,3%);
   - 1,6% voor materiële kosten volgens de nationale consumentenprijsindex (CPI), (bijlage 09 MEV 2021). Dit cijfer is een inschatting voor het jaar 2022 (1,6%) en een verrekening van de inschatting 2019, 2020 en 2021 (totaal 0,0%).

   Rekening houdend met de in het Financieel Statuut van de GR bepaalde financieringsregels, worden de deelnemersbijdragen in gelijke mate verhoogd zodat een reëel begrotingsevenwicht wordt gehandhaafd.

Classificatie: De correctie van budgetten voor loon- en prijspontwikkeling is bij ongewijzigd beleid noodzakelijk om het huidige uitvoeringsniveau te realiseren.

4.1.2 Risico's en weerstandscapaciteit

De gemeenten verwachten een goed onderbouwde risicoparagraaf, met kwalitatieve toelichtingen en een transparante systematiek. Naast een inventarisatie van de risico's wordt gevraagd deze te kwantificeren. Het risicoprofiel geeft ook aan of het weerstandsvermogen toereikend is.

Naast deze kaderbrief is van belang dat raden in zienswijzen bij de begroting 2020 aandacht voor het risicobeleid van de GR hebben gevraagd. Voor de hele GR, maar met name voor Veilig Thuis dat sinds 1 januari 2018 onder de GR valt, zijn het risicobeleid, de toepasbaarheid en toepassing nog in ontwikkeling. Naar aanleiding hiervan stelt het GR-bestuur voor de begroting 2022 de volgende kaders:

1. In de risicoparagraaf worden de risico's gekwantificeerd en gepreciseerd door kans (%) maal impact (€) te vermenigvuldigen tot een risicoprofiel uitgedrukt in euro's (conform artikel 12 lid 4). Dit is een stap in een leerproces dat gelijk opgaat met een meer beleidsmatige informatievoorziening en sturing. Door deze kwantificering kunnen gemeenten anticiperen op mogelijke tegenvallers.
2. Het GR-bestuur is zich bewust van de krappe gemeentelijke budgettaire kaders, in het bijzonder in het sociaal domein. Zo heeft de raad van gemeente Den Haag (verreweg de grootste GR-financier) als zienswijze bij de begroting 2020 opgeroepen tot stringente en zuinige omgang met de beschikbare middelen. In de risicoparagraaf in de begroting 2022 is naast kwantificering ook duidelijke adressering van de risico's van belang, inclusief wie welke tegenmaatregelen treft.
3. Voor het goed kunnen bepalen van benodigde weerstandscapaciteit van de GR is een voorwaarde dat de bedrijfsvoering en informatievoorziening VT op orde zijn. Aan die voorwaarde is nog onvoldoende voldaan om op voorhand extra bijdragen van gemeenten te vragen voor het aanleggen van weerstandsvermogen in de GR.
4. Voor de begroting 2022 wordt het begrotingsinstrument 'achteraf af te rekenen flexibele schil' gehanteerd. Dit instrument staat ter beschikking als tijdelijke methode voor het hanteren van onzekerheden als gevolg van nog niet op orde zijn van de bedrijfsvoering.
5. In de risicoparagraaf worden gerichte beheersingsmaatregelen opgenomen waarmee wordt bewaakt hoe de risico's zich ontwikkelen, op welke wijze tijdig wordt bijgestuurd en dat gemeenten daarover worden geïnformeerd.

4.2 Overige algemene uitgangspunten

4.2.1 Ontwikkeling P&C instrumentarium

Na de herijking van de GR zijn in 2018/2019 de P&C-documenten opnieuw ingericht. Gesignaleerde verbeterpunten worden jaarlijks verwerkt, waaronder aanvulling van nog ontbrekende BBV-onderdelen, compacter maken van de beleidsbegroting, verbeteren risicoparagraaf, verhelderen aannames en budgetcriteria, toepassing eenduidige overheaddefinitie.

4.3 Nieuwe systematiek toeslag bedrijfsvoeringskosten

Zoals in in de inleiding reeds vermeld is in het AB van 15 oktober door het GR-bestuur de nieuwe systematiek toeslag bedrijfsvoeringskosten vastgesteld. Met daarbij de afspraak dat er in 2022 een evaluatie met een lichte benchmark zal worden uitgevoerd op de nieuwe systematiek van doorbelasting van overheadskosten.

Hieronder volgt een beknopte toelichting van de nieuwe systematiek.
Voor de nieuwe systematiek is de reeds gebruikte Haagse legessystematiek als uitgangspunt genomen en worden 3 categorieën toe te rekenen bedrijfsvoeringskosten benoemd, te weten:
1. Generieke bedrijfsvoeringskosten concern Den Haag
2. Generieke bedrijfsvoeringskosten OCW
3. Specifieke bedrijfsvoeringskosten GGD en Veilig Thuis

Voor elke categorie wordt aangegeven om welke en hoeveel kosten het gaat en hoe deze zullen worden toegerekend. Voor de bepaling van de kosten en fte's is uitgegaan van de

gewijzigde begroting 2020 en begroting 2021, zoals vastgesteld in de vergadering van het AB van 9 juli 2020, dan wel van de door de gemeenteraad vastgestelde Programmabegroting 2020-2023 van Den Haag. De kosten, fte's, systematiek en uitgangspunten zijn getoetst door de accountant van de dienst OCW.

Financiële consequenties

In de tweede begrotingswijziging 2020 is het onderstaand financiële effect van de nieuwe systematiek meegenomen.

- GGD: €539.000 extra lasten door verhoging bedrijfsvoeringstoeslag
- VT: €344.000 extra lasten door verhoging bedrijfsvoeringstoeslag

De extra toegerekende kosten zijn daarbij binnen het programma toegerekend aan afzonderlijke taken en gedekt conform de financieringssystematiek van de betreffende taak. Dekking komt gedeeltelijk uit verhoging van deelnemersbijdragen, gedeeltelijk uit te realiseren extra derden-bijdragen.

Voor de begroting 2021 en 2022 wordt het financiële effect van de nieuwe systematiek voor GGD en VT als volgt ingeschat:

- GGD: €560.000 extra lasten door verhoging bedrijfsvoeringstoeslag
- VT: €383.000 extra lasten door verhoging bedrijfsvoeringstoeslag

5. Indicatie financiële gevolgen voor gemeenten

Het effect per gemeente van de beschreven beleidsmatige en bedrijfsmatige ontwikkelingen met impact op de begroting wordt in dit hoofdstuk middels tabellen voor 2021 en 2022 op totaal niveau en per gemeente afzonderlijk getoond.

2021:

Mutaties 2021 indicatief bedragen x € 1.000	Totaal	De	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Wa	We	Ztm	Externe Bijdrage
Programma Regionale GGD-taken											
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) GB	238	22	116	16	4	12	12	6	24	27	-
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) Epidemiologie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ontwikkeling forensische geneeskunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Correctie aantal inwoners regio Haaglanden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Correctie aantallen (productie) Toezicht kinderopvang	-55	-17	-32	-2	0	3	-6	-1	0	-1	-
Loon en prijsontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ontwikkeling bedrijfsvoeringskosten	560	43	260	33	8	22	22	11	44	50	66
Subtotaal mutaties GGD	743	48	344	48	12	37	28	16	67	75	66
Programma Veilig Thuis											
Loon en prijsontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ontwikkeling bedrijfsvoeringskosten	383	36	187	26	7	19	19	9	38	43	-
Subtotaal mutaties VT	383	36	187	26	7	19	19	9	38	43	
Totaal mutaties 2021	1.126	84	531	74	19	56	47	25	105	118	66

2022:

Mutaties 2022 indicatief bedragen x € 1.000	Totaal	De	D-H	L-V	M-D	P-N	Rsw	Wa	We	Ztm	Externe Bijdrage
Programma Regionale GGD-taken											
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) GB	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-
Inzet Corona en gezondheid(sgevolgen) Epidemiologie	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	-
Ontwikkeling forensische geneeskunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Correctie aantal inwoners regio Haaglanden	350	32	171	24	6	17	17	8	35	39	-
Correctie aantallen (productie) Toezicht kinderopvang	-57	-18	-33	-2	0	3	-6	-1	0	-1	-
Loon en prijsontwikkeling	377	26	137	19	5	14	14	7	28	31	96
Ontwikkeling bedrijfsvoeringskosten	560	43	260	33	8	22	22	11	44	50	66
Subtotaal mutaties GGD	1.230	84	535	74	19	57	47	25	106	119	162
Programma Veilig Thuis											
Loon en prijsontwikkeling	376	35	184	26	7	19	18	9	37	42	-
Ontwikkeling bedrijfsvoeringskosten	383	36	187	26	7	19	19	9	38	43	-
Subtotaal mutaties VT	759	71	371	52	14	38	37	18	75	85	
Totaal mutaties 2022	1.989	155	906	126	33	95	84	43	181	204	162

Hierbij gelden de volgende kanttekeningen:

- Algemeen: voor de overzichtelijkheid zijn alle bedragen afgerond op € 1.000, waardoor optellingen soms niet lijken te kloppen;
- De post Gezondheidsbevordering en Epidemiologie zijn voor 2022 als pm post opgenomen.
- Zoals beschreven in hoofdstuk 3 gaan de voor VT beschreven beleidsmatige en bedrijfsmatige ontwikkelingen uit van aanwending van de beschikbare budgetruimte. Er is daarmee geen direct verhogende of verlagend effect aan verbonden. Voor VT geldt voor 2021 e.v. wel dat het effect van de actualisatie van de bedrijfsvoering toeslag in 2020 en de jaarlijkse indexering voor loon en prijsstijgingen doorwerkt in de deelnemersbijdrage.